

HRVATSKI VOJNIK

Broj 70. Godina III. 27. siječnja 2006. www.hrvatski-vojnik.hr BESPLATNI PRIMJERAK

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330-500X
9 771330 500003

€ 2,10•CAD 3,00•AUD 3,30•USA 2,00•CHF 3,50•SIT 430,00•SEK 17,00•NOK 17,00•DKK 15,50•GBP 1,30

RAZGOVOR Igor POKAZ,
pomoćnik ministra obrane za obrambenu politiku

Napredujemo na svim područjima međunarodne suradnje

US Navy

MANAMA

Churchill u filmskoj potjeri

Američki razarač USS Winston Churchill, iz američke 5. flote, 21. je siječnja u Indijskom oceanu u blizini somalijske obale uhitio grupu osumnjičenu za gusarstvo. Dan prije iz Međunarodnog mornaričkog ureda u Kuala Lumpuru Amerikanci su primili dojavu o pokušaju gusarskog napada u navedenim vodama. Promptno je poslan razarač, koji je vrlo brzo locirao sumnjivo plovilo. Nakon filmskog scenarija, koji je uključivao bijeg i potjeru, komunikaciju radiom, napadačko manevriranje i hice upozorenja, posada gusarskog plovila je uhićena, a na njihovom brodu je pronađen mali arsenal pješačkog naoružanja.

BRUXELLES

Nastavak obuke iračkih časnika

US DoD

Broj iračkih časnika koje će NATO obučavati u 2006. bit će isti kao i u prošoj godini, rečeno je glasnogovornik Saveza James Appat-hurai. U 2005. obučeno je više od 1000 nižih i viših časnika u obučnim središtima u Iraku, te dodatnih 500 diljem Europe. Obuka je fokusirana na strateško planiranje, menadžment i analizu naučenih lekcija iz svakodnevnih operacija. Najviše časnika obučava se u učilištu iračkog Združenog stožera u Ar-Rustamiyahu, u predgrađu Bagdada.

PALO ALTO

Manje poginulih, više ozljeda

Ureportaži koju je objavio New York Times tvrdi se da je stopa preživljavanja među američkim vojnicima u Iraku viša nego u bilo kojem prijašnjem ratu, ali vojnici dolaze doma s "kompliciranim ozljedama". Mnogi vojnici pretrpjeli su rane koje uskočile u njihove tijela, ali više nije tako zahvaljujući naprednijoj medicini. Rezultat toga su "sedmorica ili osmorica preživjelih ranjenika na jednog mrtvog". U II. sv. ratu omjer je bio 2:1. No, današnji vojnici uglavnom trpe višestruke ozljede, poput oštećenja mozga i moždine, gubitka vida i sluha, opekotina, unakaženih lica, oštećenih udova... Dakle, velik broj vojnika vraća se s ozljedama glave kombiniranim s drugim ozljedama.

US Army

BRATISLAVA

Sućut obiteljima slovačkih vojnika

Zrakoplovna nesreća blizu Tel-kibanye na mađarsko-slovačkoj granici u kojoj je 20. siječnja poginulo 42-obje ljudi, uglavnom slovačkih vojnika, izazvala je veliku tugu u prijateljskoj nam zemlji, ali i među svim saveznicima i vojnim kolegama. Zrakoplov An-24

Ministarstvo obrany SR

prevozio je pripadnike slovačkog kontingenta koji su djelovali u mirovnoj misiji KFOR-a na Kosovu. Među izrazima sućuti izdvajamo onaj slovačkog ministra obrane Juraja Lišku, koji je "velik broj poginulih i osobno poznavao", te glavnog tajnika NATO-a Jaapa de Hoop Scheffera, koji je u ime cijele Alijanse uz sućut poručio obiteljima poginulih da "i oni i njihova zemlja moraju biti ponosni na njihovu službu" u uspostavljanju mira i sigurnosti među ljudima na Kosovu. Svetu misu zadužnicu za poginule u Slovačkoj je održao vojni ordinarij monsinjor František Rabek.

DJAKARTA

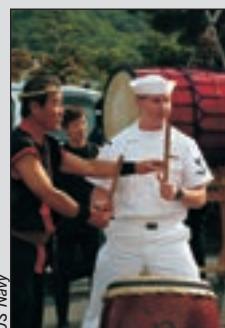
Velika kupnja podmornica?

Ruska tiskovina Novosti 24. je siječnja objavila da Indonezija planira do 2024. godine kupiti 12 borbenih podmornica ruske proizvodnje. Glasnogovornik indonezijske mornarice admiral Abdul Malik Yusuf izjavio je da bi podmornice trebale biti strateško naoružanje koje bi omogućilo zemlji sigurnost u prostranim teritorijalnim vodama. Trenutačno je, prema Yusufovim riječima, to područje neobranjeno od prodora stranih brodova.

TOKYO

Dodatna svota za američke baze

Prema ugovoru kojeg su 23. siječnja potpisali zamjenik američkog državnog tajnika Robert Zoellick i japski ministar vanjskih poslova Taro Aso, japanska država se obvezala da će ove i iduće godine izdvojiti po 1,2 milijarde dolara za podršku nazočnosti američkih baza i trupa u Japanu. Za fiskalnu 2006., koja počinje u travnju, već je određena suma od 1,87 milijardi dolara. Naime, u Japanu je sve više prigovora na američku prisutnost, a prosjeki su najbrojniji na otoku Okinawi, gdje Amerikance optužuju za buku i kriminal. Inače, novac kojim Japanci još od 1978. godine sudjeluju u pokrivanju troškova američkog boravka, troši se uglavnom na plaće japanskih radnika u američkim bazama i postrojenjima. Na japanskim otocima trenutačno je oko 40 000 pripadnika američkih trupa.

US Navy

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@morf.hr)Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vesna.pintaric@morf.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@morf.hr)Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@morf.hr)

Urednici rubrika: Marija Alvir

(marija.alvir@morf.hr), Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinari: Leida Parlòv, Milenka Pervan Stipić

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morf.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Redaktor: Danica Pajić

Lektor: Lidija Bogićić

Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Preplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci 30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d., Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), žiriračun 2360000-1101321302 poziv na broj 165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d. Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AKD Tisak:
AKD Agencija za komercijalnu
djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska<http://www.hrvatski-vojnik.hr>

E-mail: hrvojnik@morf.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2006.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

Napredujemo na svim područjima međunarodne saradnje

Igor POKAZ, pomoćnik ministra obrane za obrambenu politiku

"Mi se ne želimo opterećivati datumom ulaska, ni time hoće li to biti ove godine, iduće ili možda 2008., jer uvijek napominjemo da reforme provodimo prije svega radi nas samih, a tek potom radi članstva...", izjavio je pomoćnik ministra...

Igor POKAZ, pomoćnik ministra obrane za obrambenu politiku

"Mi se ne želimo opterećivati datumom ulaska, ni time hoće li to biti ove godine, iduće ili možda 2008., jer uvijek napominjemo da reforme provodimo prije svega radi nas samih, a tek potom radi članstva...", izjavio je pomoćnik ministra...

Strana 4

Visoka dočasnica škola - najviši stupanj izobrazbe dočasnika u OSRH

Dočasnici u VDŠ-u se osposobljavaju za dužnosti od prvog dočasnika bojne do prvog dočasnika GSOS-a RH, za dužnosti u postrojbama pomorskih i zračnih snaga, snaga obalne obrane, kao i za savjetnike viših zapovjednika u svezi s pitanjima vojnika i dočasnika, te za vještice sudionike u stožernom radu

Strana 8

Novi časnici HRM-a za nove izazove

U sklopu svečane ceremonije u Splitu, u organizaciji Ministarstva obrane, u petak 10. lipnja 2005. godine, u dvorani "Sloboda" u Splitu, učestvovao je i predstavnik Ministarstva obrane, general Božidar Čutura, koji je u ime ministra obrane, generala Željka Goršića, uručio časnicima novu vojnu opremu i nagradu za uspješno slaganje izazova.

U Splitu održana svečana promocija mladih časnika HRM-a

"Dio ste jedne nove strukture hrvatske oružane sile, dio ste procesa pomladivanja vojske i upravo vašim prijamom u dječatni vojni sastav namjera nam je bila dovesti mlađe i obrazovanije ljude..." istaknuo je pomoćnik ministra Željko Goršić

Strana 12

Lako višenamjensko vozilo Dozor

Na tržište lako višenamjenskih taktičkih vozila doveza se novi izazivač. Ukrajinska tvrtka Morozov razvila je lako vozilo Dozor kao svojevrsni odgovor na globalno nazočan Humvee

Strana 21

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

Igor Pokaz

**pomoćnik ministra obrane
za obrambenu politiku**

- **2005. godina** procijenjena je iznimno uspješnom i dinamičnom
- **Hrvatska želi pridonijeti razvoju europske sigurnosti**
- **Ulazak u NATO** pozitivno će se odraziti na profesionalni život hrvatskih vojnika
- **Članice MAP-a** i dalje će se ocijenjivati na temelju individualnih postignuća

Napredujemo na svim područjima međunarodne suradnje

"Mi se ne želimo opterećivati datumom ulaska, ni time hoće li to biti ove godine, iduće ili možda 2008., jer uvijek napominjemo da reforme provodimo prije svega radi nas samih, a tek potom radi članstva. Vjerujemo da ćemo, u trenutku kada budeмо pozvani, biti jedna od najspremnijih država koja je ušla u NATO", izjavio je pomoćnik ministra Igor Pokaz

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Iako, kako sam kaže, nije "izvorno" iz MORH-a nego je "na posudbi" iz druge kuće, tj. Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, pomoćnik ministra obrane za obrambenu politiku Igor Pokaz vrlo je zadovoljan suradnjom koju ima s ljudima koji u MORH-u i OSRH provode hrvatske međunarodne interese. S neskrivenim zadovoljstvom, pa čak i ponosom, Pokaz navodi da se radi o iznimno školovanim ljudima koji izvrsno poznaju svoju materiju i posao kojim se bave, te izvrsno govore strane jezike. Velikom zaslugom svih njih "vidi se da Hrvatska vrlo brzo napreduje u svim područjima međunarodne obrambeno-sigurnosne suradnje". Ta suradnja bila je i glavna tema našeg razgovora s pomoćnikom ministra...

Što je u 2005. godini obilježilo međunarodne aktivnosti MORH-a i OSRH?

S područja međunarodnih aktivnosti 2005. godinu procjenjujemo iznimno uspješnom i dinamičnom. Osim

već tradicionalnih zadaća koje smo provodili u svrhu naših strateških vanjskopolitičkih ciljeva, ulaska u EU i NATO, došlo je i do određenih pomaka na bilateralnom planu: razvijali su se novi odnosi s drugim državama. Intenzivan je bio i rad u regionalnim organizacijama: Hrvatska je predsjedala CENCOOP-om i bila domaćin ministarskog sastanka. Ministar Rončević je bio na sastanku SEDM-a u Washingtonu, te sudjelovao na još niz drugih aktivnosti diljem svijeta, baš kao i general Lucić. Najvažnije je vjerojatno to što su intenzivirana naša sudjelovanja u mirovnim misijama. Kao što se zna, povećali smo svoju naznacnost u Afganistanu. Naime, osim kontingenta VP-a prvi put smo u sklopu Američko-jadranske povjete poslali i medicinski tim. Sudjelujemo i u novim misijama u Gruziji i Sudaru. Iznimnim uspjehom smatramo i imenovanje generala Repinca za zapovjednika UNMOGIP-a.

Što za Hrvatsku znači generalovo imenovanje?

Znači veću prepoznatljivost OSRH i hrvatske obrambene politike. General će kontaktirati sa strukturama UN-a i snagama na terenu. Imat će prigodu promovirati Hrvatsku, jer iako radi kao djelatnik UN-a, na rukavu nosi hrvatsku zastavu. I u 2006. ćemo raditi na tome da se na slične pozicije imenuje što više naših časnika. Naravno, teško je očekivati da uskoro opet imamo zapovjednika misije, ali postoje još cijeli niz neiskorištenog prostora u Odjelu za mirovne operacije UN-a u New Yorku, gdje još nismo uspjeli zaposliti onoliko naših časnika koliko bismo mogli.

Kad spominjemo hrvatsku međunarodnu obrambenu politiku, uglavnom govorimo o UN-u i NATO-u. Što je s Europskom unijom?

Vratit ću se na 2005. godinu u kojoj je Hrvatska počela sudjelovati u radu Vojnog odbora EU-a, u koji je pozvan naš vojni predstavnik pri NATO-u general Grdić. Inače, svi ističu kako ne smije doći do dupliranja napora u obrambeno-sigurnosnoj politici

■ Uz aktualno sudjelovanje u misijama UN-a i NATO-a, Hrvatska pažljivo prati i što se događa na planu sigurnosne i obrambene politike Europske unije kako bi joj jednog dana i sama pridonijela

ci koju razvija EU s onom koja postoji u sklopu NATO-a. Tom mišljenju pridružuje se i Hrvatska. Snage za koje je potvrđeno da su sposobne za djelovanje u NATO-u, u budućnosti bi isto tako mogle biti ocijenjene i unutar EU-a. U ovoj fazi mi pozorno pratimo što se događa na planu europske sigurnosne i obrambene politike, čiji je razvoj sada malo zastao zbog nedonošenja europskog ustava. Bez obzira na to, Hrvatska već sada želi identificirati područja razvoja europske sigurnosti u kojima bismo mogli pridonijeti. Definitivno, to je jedno od područja u kojem ćemo u 2006. godini intenzivirati svoje napore. Očekujemo slanje jednog civilnog djelatnika u našu misiju pri EU-u koji bi se bavio isključivo tim pitanjima.

Zaokruživanje mreže vojno-diplomatskih predstavnštava

Koji su ostali konkretni međunarodni koraci predviđeni za 2006.?

Glede mirovnih misija očekuje se daljnji angažman u Afganistanu. Postoji odluka Hrvatskog sabora o mogućnosti upućivanja do 150 pripadnika OS-a. Već sada se zna da ćemo tamo poslati jedan mobilni tim koji će s Litvancima raditi na obnovi u Chagcharanu u provinciji Ghor. Pregovara se s Nijemcima u svezi s pješačkom satnjom za koju smo potvrdili da je sposobna za odlazak u Afganistan. Također je u pripremi i odluka na osnovi koje se očekuje sudjelovanje hrvatskih vojnih promatrača i stožernih časnika u misijama UNIFIL u Libanonu i UNTSO na Bliskom istoku. Kao što je poznato, postoji

ideja i o sudjelovanju u misiji UN-DOF na Golanskoj visoravni. U tijeku su razgovori s UN-om na temelju kojih će se vidjeti postoji li njihova spremnost da prihvate hrvatski vod. Radilo bi se o prvom sudjelovanju hrvatske postrojbe u UN-ovoј misiji. Uskoro ćemo imati informaciju kako stvari stoe u svezi s tim. Kad je u pitanju bilateralna suradnja, ići ćemo za tim da se ona fokusira. Odredit ćemo strateške partnerne s kojima želimo surađivati na određenom području. Naprimjer, logično je da će nam, kada je riječ o HRM-u, partner ponajprije biti Italija. U svezi s logistikom već smo razvili iznimnu suradnju s Njemačkom. Ukratko, međunarodnu suradnju ćemo usmjeriti tako da se u određenim funkcionalnim područjima prepoznaju dvije ili tri države s kojima će se aktivno surađivati. Uz to, otvorit ćemo i dva nova

vojnodiplomska predstavništva u Danskoj i u Rumunjskoj. I jednu i drugu državu prepoznali smo kao zanimljive Hrvatskoj obimom suradnje koja je dosad razvijena, s tim što će izaslanik u Danskoj biti akreditiran i za Norvešku, Švedsku i Finsku. Time želimo polako privesti kraju zaokruživanje "mreže" hrvatskih vojnoodiplomatskih predstavnštava. Očekujemo više dijaloga i kontakata sa stručnjacima NATO-a u svezi s reformama koje provodimo u našem obrambenom sustavu.

Pristup NATO-u u hrvatskoj javnosti nema odgovarajuću podršku. Što MORH čini u svezi s tim?

Naši suradnici u NATO-u često nam spominju nisku javnu potporu članstvu u NATO-u u Hrvatskoj, mi smo svjesni te činjenice. No, s druge strane treba biti jasno da u NATO ne

"U NATO ne ulaze MORH i OSRH, nego cijela država i njezina administracija"

ulaze MORH i OSRH, nego cijela država i cijela njezina administracija. Rad na informiranju javnosti treba biti zajednički. Ministarstvo obrane u svom području čini ono što je u ovom trenutku moguće. U suradnji s MVPEI uskoro ćemo pristupiti izradi zajedničke strategije na državnoj razini u kojoj ćemo informirati hrvatsku javnost o tome što je NATO, kako ide, kakva će biti njegova transformacija i koji je interes Hrvatske da bude članica NATO-a. MORH ima svoju web stranicu posvećenu NATO-u na kojoj je moguće doći do svih relevantnih informacija vezanih uz NATO i ono što RH čini u procesu pristupanja. Ipak, potreban je ukupni napor na razini države.

Imate li uvid u to kakvo je mišljenje hrvatskih vojnika glede pristupa NATO-u?

Dosad nismo provodili istraživanje unutar OSRH o pitanju NATO-a, ali vjerujemo da je mišljenje o Savezu pozitivnije nego u ostalom dijelu pučanstva, već stoga što raspolažu s više informacija. Tu su GS i njegova uprava J5 učinili mnogo. Između ostalog uvedeni su i posebni moduli o NATO-u u obrazovni sustav OSRH, od Dočasničke do Ratne škole.

MORH je pokrenuo i poseban tečaj o NATO-u.

Osiguravanje višeg standarda

Hoće li se ulazak u NATO pozitivno odraziti na profesionalni život naših vojnika?

Apsolutno! Jedna od preporuka koju dobivamo u raspravama o našim reformama s osobljem NATO-a jest da hrvatskim vojnicima, dočasnicima i časnicima osiguramo standard koji će im omogućiti da normalno obavljaju nove zadaće jednoga dana kada postanemo članica Saveza. Prema tome, već s tog aspekta bit će bolje. S druge strane, vjerujem da su se svi hrvatski vojnici koji su sudjelovali u nekoj NATO misiji, primarno u Afganistanu, na terenu mogli uvjeriti u to što znači biti dio Saveza i suraditi s državama članicama.

Koliko su za naš skorašnji ulazak u NATO važne nedavne rezolucije amercikog Senata i Zastupničkog doma Kongresa koje upućuju na prijem?

Te rezolucije ocjenjujemo vrlo važnima, jer kroz njih vidimo da se prepoznaće sve pozitivno što je u Hrvatskoj dosad učinjeno na području obrambenih reformi i da se vidi kako Hrvatska treba postati članica NATO-a što prije. S druge strane, mi se ne želimo opterećivati datumom ulaska, hoće li to biti ove godine, iduće ili možda 2008., jer uvijek napominjemo da reforme provodimo prije svega radi nas samih, a tek potom radi članstva. Vjerujemo da će

■ "Želimo biti ocjenjivani na temelju naših individualnih postignuća"

mo, u trenutku kada budemo pozvani, biti jedna od najspremnijih država koja je ušla u NATO.

Kada govorimo o Jadranskoj povejlji, uvijek se spominje mogućnost primanja u NATO u "paketu" s Albanijom i Makedonijom. Postoji li ta mogućnost ili ne?

Nismo se nikada opterećivali "paketom", jer smo u svim razgovorima isticali da želimo biti ocjenjivani na temelju naših individualnih postignuća i stalno dobivamo jamstva za to. I Makedonija i Albanija već su bile dio jednog "paketa" pa nisu ušle u NATO, jer je procijenjeno da nisu bile spremne. Trenutačno su naše države jedine članice MAP-a, ali to ne mora značiti kako neka od njih neće biti pozvana da pristupi sama ili da im se

možda neće s vremenom pridružiti još neka četvrta država. Vjerujemo kako će se s dosadašnjim individualnim vrednovanjem i nastaviti.

I od vrhovnog zapovjednika OSRH predsjednika Mesića čuli smo da je naša vojska već spremna za NATO. Dijele li vaši sugovornici iz drugih zemalja njegovo mišljenje?

Većina mojih sugovornika slaže se da što se tiče obučenosti, uskladenosti i interoperabilnosti naših snaga možemo u NATO ući već ove ili iduće godine. Naravno, druga stvar je tehnika, to je nešto na čemu moramo ozbiljno poraditi. Ministar Rončević je nedavno rekao da sa završetkom procesa izdvajanja osoblja ulazimo u fazu moderniziranja i opremanja OSRH. Nalagšak će biti na tome da osposobljenim časnicima, koji mogu djelovati u sklopu NATO-a ili EU-a, budu na raspolaganju tehnička sredstva s kojima će moći obavljati buduće zadaće. Sve reakcije koje o pripadnicima naših OS dobivamo od pripadnika drugih oružanih snaga, pa i zadnja koju smo dobili od vojnog predstavnika SAD-a pri NATO-u generala Hanlonu, koji je nedavno bio u Hrvatskoj, izrazito su pozitivne, u pitanju su samo pohvale.

Prošle godine često se spominjao problem raspoređivanja časnika koji su se vratili iz UN-ovih mirovnih misija. Je li on u međuvremenu riješen?

Personalne službe MORH-a i GS-a na tom problemu intenzivno i zajednički rade, ne bi li pronašli dugotrajno i optimalno rješenje. Otežavajuća je okolnost činjenica što je cijeli naš sustav u jednoj velikoj transformaciji. Tek kada njegovo smanjenje bude dovedeno otprilike na onu razinu na kojoj ćemo moći reći "to je to", tek tada će naša politika upravljanja osobljem biti toliko sofisticirana da ćemo zadaće nekog časnika ili vojnika znati godinu dana unaprijed. Napravljen je velik pomak u odnosu na prošlu godinu. Koliko znam trenutačno nije neraspoređen niti jedan časnik koji se vratio iz mirovne misije. Kako obavljam razgovore s većinom njih prije no što odu u misiju, već tada im ponudim našu pomoć ukoliko budu imali problema s pronalaženjem mesta u sustavu kada se vrate.

Planska konferencija vježbe "Combined Endeavor 2006."

Snimio Davor KIPIN

Srednja planska konferencija međunarodne vojne vježbe "Combined Endeavor 2006.", koju smo najavili u prošlom broju Hrvatskog vojnika otvorena je 24. siječnja u zagrebačkom hotelu Westin.

Taj četverodnevni skup na kojem sudjeluje oko 250 predstavnika iz 42 NATO i PfP zemlje ponajprije je usmjeren na planiranje dva funkcionalna područja vježbe koja će se kao i svake godine provoditi pod pokroviteljstvom američkog zapovjedništva za Europu (USEUCOM). Inače, "Combined Endeavor 2006." održat će se u svibnju ove godine u Baumholderu (Njemačka), a obuhvaća planiranje, ispitivanje i dokumentiranje interoperabilnosti strateških i taktičkih komunikacijsko-informacijskih sustava između NATO i PfP zemalja.

Od brojnih izaslanika koji su nazočili konferenciji izdvajamo državnog tajnika MORH-a Matu Rabotega, američkog pukovnika Josepha W. Angyala, koji je nazočio u ime US EUCOM-a, te komodora Ilicu Supića, načelnika Uprave za zapovjedno-informacijsko-

munikacijske sustave GSOS-a RH, koja je bila i nositelj organizacije ove konferencije.

Tijekom kratke izjave za medije nakon svečanog otvorenja Konferencije, državni tajnik Raboteg je istaknuo da su MORH i OSRH "na polju informacijsko-komunikacijskih sustava najблиže ispunjenju uvjeta za ravnopravno djelovanje u NATO-u", što odražavanje ove konferencije u Zagrebu i dokazuje, jer "da nismo nešto pokazali prethodnih godina, ne bismo ni bili u prilici da je organiziramo".

Pukovnik Angyal je izrazio zahvalnost Hrvatskoj na domaćinstvu, dodavši da je i u ovom slučaju rijec o "snažnom i uspješnom partnerstvu" s našom zemljom. Istaknuo je važnost konferencije i vježbe činjenicom da je postizanje interoperabilnosti između različitih postrojbi iz više zemalja, koje je i glavni cilj vježbe CE, neophodno kako bi se učinkovito provedele sve međunarodne vojne operacije, bile one pod pokroviteljstvom NATO-a, UN-a ili nekog trećeg.

D. VLAHOVIĆ

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
GLAVNI STOŽER OSRH
ZAPOVJEDNIŠTVO HKov

objavljuje OGLAS

za popunu službeničkih i namješteničkih radnih mjesta na Vojnom poligonu "Eugen Kvaternik" Slunj

1. Administrativni referent, državni službenik

Ustrojbeno mjesto: službeničko radno mjesto III. vrste - 2 izvršitelja

2. Stručni referent, državni službenik

Ustrojbeno mjesto: službeničko radno mjesto III. vrste - 2 izvršitelja

3. Rukovatelj materijalnih sredstava, namještenik

Ustrojbeno mjesto: namješteničko radno mjesto III. vrste - 2 izvršitelja

4. Vozač, namještenik

Ustrojbeno mjesto: namješteničko radno mjesto III. vrste - 2 izvršitelja

5. Kuhar, namještenik

Ustrojbeno mjesto: namješteničko radno mjesto III. vrste - 3 izvršitelja

6. Mehaničar - specijaliziran za vozila na kotačima, namještenik

Ustrojbeno mjesto: namješteničko radno mjesto III. vrste - 2 izvršitelja

7. Mehaničar - specijalizirani autoelektričar, namještenik

Ustrojbeno mjesto: namješteničko radno mjesto III. vrste - 1 izvršitelj

8. Mehaničar - specijalizirani - elektromehaničar za pogonsku opremu, namještenik

Ustrojbeno mjesto: namješteničko radno mjesto III. vrste - 1 izvršitelj

9. Mehaničar - specijaliziran za inženjerijske strojeve, namještenik

Ustrojbeno mjesto: namješteničko radno mjesto III. vrste - 1 izvršitelj

10. Mehaničar - specijaliziran za pješačko oružje, namještenik

Ustrojbeno mjesto: namješteničko radno mjesto III. vrste - 1 izvršitelj

11. Mehaničar - specijalizirani - monter centralnog grijanja, namještenik

Ustrojbeno mjesto: namješteničko radno mjesto III. vrste - 1 izvršitelj

12. Tehničar - specijalizirani - elektromehaničar za automatiku i elektroniku, namještenik

Ustrojbeno mjesto: namješteničko radno mjesto III. vrste - 1 izvršitelj

13. Tehničar - specijalizirani - elektroinstalater, namještenik

Ustrojbeno mjesto: namješteničko radno mjesto III. vrste - 1 izvršitelj

14. Vodoinstalater, namještenik

Ustrojbeno mjesto: namješteničko radno mjesto III. vrste - 1 izvršitelj

15. Vatrogasac, namještenik

Ustrojbeno mjesto: namješteničko radno mjesto III. vrste - 2 izvršitelji

16. Voditelj odjeljka, namještenik

Ustrojbeno mjesto: namješteničko radno mjesto III. vrste - 1 izvršitelj

17. Rukovatelj specijalnog vozila, namještenik

Ustrojbeno mjesto: namješteničko radno mjesto III. vrste - 8 izvršitelja

18. Rukovatelj poljoprivredne mehanizacije, namještenik

Ustrojbeno mjesto: namješteničko radno mjesto III. vrste - 1 izvršitelj

19. Pomoći radnik, namještenik

Ustrojbeno mjesto: namješteničko radno mjesto IV. vrste - 4 izvršitelja

20. Radnik za održavanje poligona, namještenik

Ustrojbeno mjesto: namješteničko radno mjesto IV. vrste - 4 izvršitelja

Mjesto službe: za sva navedena radna mjesta je Slunj

Zainteresirani kandidati mogu do 10. veljače 2006. godine dostavljati prijave na adresu:

GSOS RH

Personalna uprava (J-1)

Bauerova 35

10 000 Zagreb

Dodatne informacije mogu se dobiti na telefon 01/3718-073

Visoka dočasnička škola - najviši stupanj izobrazbe dočasnika u OSRH

U izobrazbi najvažniji timski rad

Dočasnici u VDŠ-u se osposobljavaju za dužnosti od prvog dočasnika bojne do prvog dočasnika GSOS-a RH, za dužnosti u postrojbama pomorskih i zračnih snaga, snaga obalne obrane, kao i za savjetnike viših zapovjednika u svezi s pitanjima vojnika i dočasnika, te za vještce sudionike u stožernom radu

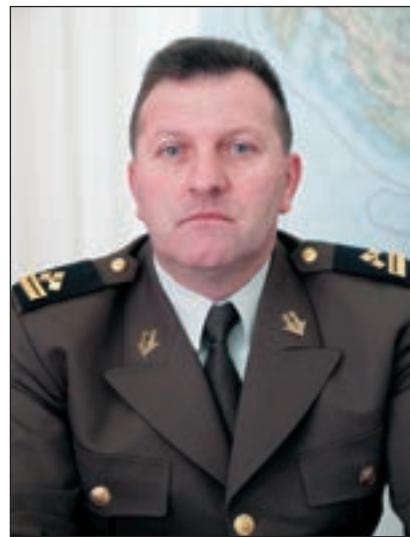
— Milena PERVAN STIPIĆ, snimio Davor KIRIN

Model za školovanje dočasnika OS RH izrađen je još 1995. godine u suradnji s MPRI-DTAP timom, i to u četiri stupnja: 1. stupanj čini tečaj za razvoj temeljnih sposobnosti vođenja za dužnost vođe tima, 2. stupanj je temeljna dočasnica izobrazba za dužnost instruktora i zapovjednika desetine, 3. stupanj je viša dočasnica izobrazba za dužnost dočasnika satnije, dočasnika voda i višeg instruktora te 4. stupanj je visoka dočasnica izobrazba za dužnost stožernog dočasnika, dočasnika bojne i više, koja je i najviši stupanj izobrazbe dočasnika OS RH. Godine 2002. stekli su se svi uvjeti za prihvat prvog naraštaja od 15 polaznika za visoku dočasnicičku izobrazbu, a godinu poslije ona ulazi u sastav ZZIO-a kao Visoka dočasnica škola.

Danas se Visoka dočasnicička škola nalazi u vojarni "Dr. Ante Starčević" i u tijeku je izobrazba polaznika 4. naraštaja, kojeg smo posjetili ovih dana. Naši sugovornici bili su zapov-

jednik VDŠ-a brigadir Predrag Markotić, stožerni narednik Ivan Cestarić - prvi dočasnici ZZIO-a, nadnarednik Tihomir Klasnić - prvi dočasnici VDŠ-a, viši instruktor stožerni narednik Zoran Svetić (viši instruktor nadnarednik Vlado Derdić bio je na zadatku), kao i voditelj, ujedno i polaznik naraštaja, časnički namjesnik Borislav Vitoč. "Nadnarednik Michael Fanuko trenutačno je u misiji ISAF u Afganistanu a nakon njegova povratka, kaže brigadir Markotić, "dobit će se dragocjena iskustva iz rada u misiji." U skladu s kriterijima odabira, dočasnici u VDŠ-u se osposobljavaju za dužnosti od prvog dočasnika bojne do prvog dočasnika GSOS-a RH, za dužnosti u postrojbama pomorskih i zračnih snaga, snaga obalne obrane, kao i za savjetnike viših zapovjednika u svezi s pitanjima vojnika i dočasnika, te za vještce sudionike u stožernom radu.

Na pitanje koliko se dočasnicički lanac približio standardu NATO-a, brigadir

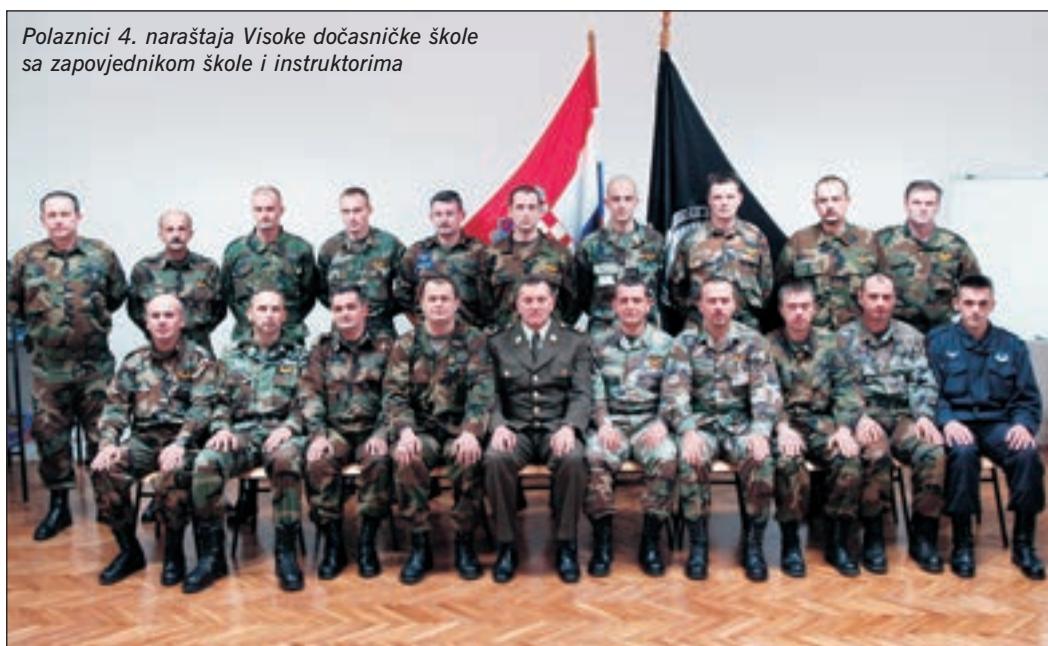
■ Program izobrazbe u VDŠ-u kompatibilan je programu izobrazbe u zapadnim vojskama uz neke naše specifičnosti, - kaže brigadir Predrag Markotić, zapovjednik VDS-a

Markotić je odgovorio da je sve što se radi na tom području kompatibilno zapadnim vojskama, uz neke naše specifičnosti.

Ljudski odnos i vojnička subordinacija

Kada nam je govorio o nekim našim specifičnostima, nadnarednik Klasnić potkrijepio je to i jednom sličicom iz posjeta Mornaričkoj školi u SR Njemačkoj 2004. godine. "U njemačkim oružanim snagama ne postoji ovakav model dočasnicičke izobrazbe pa smo već time izazvali pozornost, a kada smo im iznjeli

Polaznici 4. naraštaja Visoke dočasnicičke škole sa zapovjednikom škole i instruktorima

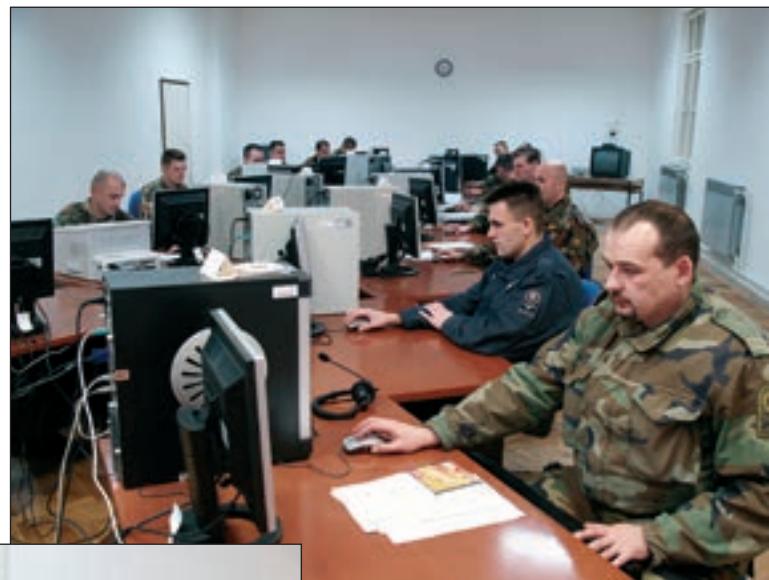
naš plan i program nastave visoke dočasničke izobrazbe, koji je najvećim dijelom naša specifičnost, bili su ugodno iznenađeni", kaže prvi dočasnik Klasnić.

U čemu je specifičnost plana i programa izobrazbe VDŠ-a? Naši su nam sugovornici vrlo iscrpno odgovorili na to pitanje i tako pokazali da je u cijeloj izobrazbi najvažniji timski rad, odnosno kako kaže brigadir Markotić, "važan je ljudski odnos i vojnička subordinacija." Iako postoje definicije koja je i kakva uloga dočasnika u vojsci, posebice uloga prvog dočasnika, iz odgovora zapovjednika možda smo dobili i najbolju definiciju o tome tko je prvi dočasnik: "To je osoba koja rješava stotine poslova, predlaže vam tisuću stvari", ističe zapovjednik VDŠ-a brigadir Markotić. Za upućivanje na izobrazbu u VDŠ kandidati dočasnici moraju zadovoljiti nekoliko općih i posebnih uvjeta. Najvažniji je završena viša dočasnička izobrazba, kao i pozitivna ocjena na ulaznom testu za VDI (iznad 70%). Izobrazba traje 1104 nastavna sata, odnosno 9 mjeseci, a dosad je visoku dočasničku izobrazbu završilo 45 polaznika.

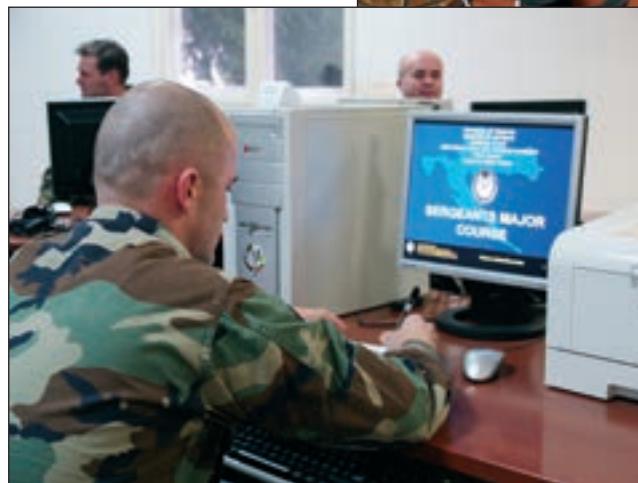
Intergranska izobrazba

"Mi smo intergranska izobrazba", dodaje prvi dočasnik ZZIO-a Cestařić, "jer se nastava iz pojedinih predmeta izvodi na raznim mjestima, primjerice iz predmeta Taktika izvodi se u Zapovjedništvu za izobrazbu i obuku HRM-a i u ZIO-u HRZ-a i PZO-a." Uz to postoje četiri područja izobrazbe: općevojno područje, područje vođenja i upravljanja, područje, operativnog umijeća i takteke te dopunsko područje koje između ostalog obuhvaća određeni broj sati za goste predavače u skladu s trenutačnim aktualnostima u okruženju, kao i nastavu engleskog jezika. "U našem programu smatramo važnim predmet Komuniciranje", kaže stožerni narednik Svetić, "jer tu polaznici usvajaju bonton i pravila ponašanja u medijima, a iskustva u medijskom treningu prenijeli smo iz drugih zemalja, primjerice SAD-a, gdje sam završio

Dočasničku akademiju". "U svim predmetima najviše je praktične nastave", dodaje brigadir Markotić, "pa tako, primjerice, u predmetu Upravljanje obukom, koji je logično pri kraju izobrazbe, polaznici na osnovi ulaznih parametara pišu izvješća, izrađuju planove i rade prezentacije pred instruktori-

■ Najveći dio praktične nastave odvija se u informatičkom kabinetu

ma." Ono što daje težinu planu i programu nastave jest naglasak na njegovim izmjenama i dopunama, ističu naši sugovornici, pa tako prijedlozi izmjena i dopuna nastaju na temelju zapažanja djelatnika VDŠ-a, zapažanja nastavnika i predavača, na temelju analize upitnika i mišljenja polaznika kad završavaju izobrazbu, kao i na temelju razmijene mišljenja i iskustava s dočasnicima najviših razina u OS-u.

Bogata međunarodna suradnja

"Za rad u Visokoj dočasničkoj školi vrlo je važna funkcionalna izobrazba instruktora koja ponajprije obuhvaća razne posjete drugim oružanim snagama", kaže prvi dočasnik nadnarednik Tihomir Klasnić. "Osim toga, nastavlja Klasnić, više od petnaest izaslanstava posjetilo je našu školu, a tu su još i izlaganja gostujućih predavača o aktualnim temama, tako da doista možemo reći kako je informiranost dobra". Svoje zadovoljstvo izobrazbom u VDŠ-u ističe i

polaznik 4. naraštaja časnički namjesnik Borislav Vitoč te kaže kako je ugodno iznenađen stranim jezikom u nastavi, zatim studijskim putovanjima, na kojima se može mnogo toga naučiti, a program nastave je vrlo raznolik i pruža dodatnu kvalitetnu izobrazbu.

Inače, na studijskim putovanjima polaznici obilaze područja provedbe operacija u Domovinskom ratu, oduju počast poginulima, susreću se s predstavnicima civilne vlasti određenog područja te obilaze kulturno-povijesne znamenitosti. Svoje zadovoljstvo nedavnjim postavljenjem za zapovjednika VDŠ-a ne krije ni brigadir Predrag Markotić, jer kaže kako je plan i program nastave vrlo kvalitetan, a timski rad je na zavidnoj razini. "Ali ima nekih područja na kojima bi trebalo više poraditi kako bi bolje funkcionirala", dodao je, "ponajprije pri tome mislim na planiranje daljnje karijere polaznika". O mjestu i ulozi Visoke dočasničke škole između ostalog govori i prvi dočasnik USEUCOM-a časnički namjesnik Michael Bartelle na konferenciji prvih dočasnika zemalja članica Američko-jadranske povjelje. U zaključku je predložio da naša Visoka dočasnička škola postane vodeća institucija za školovanje najviših dočasnika u regiji. ■

Sharda - mjesto božice mudrosti i znanja

Sharda se rasprostire podjednako na obje strane crte razdvajanja. To je jednostavno mjesto koje je teško razumjeti i zavoljeti, ali ga je još teže zaboraviti...

Iz Pakistana Zlatko SUDIĆ

Razmišljanje o ljepoti, kao i ona sama, traje vječno i ništa ga ne može pokvariti, naravno govorimo o ljepoti nastaloj ni iz čega, igri prirode na nekom području Zemlje. Ovako ću početi opis onoga što sam ovdje video, opis mjesta koje nosi naziv Sharda ili kako ga još zovu "mjesto baš kakvo i treba biti".

Ovdje ljepota spava u naručju negostoljubive prirode, tako blizu a tako daleko od mjesta kojega mi zovemo svijet. To je jednostavno mjesto koje je teško razumjeti i zavoljeti, ali ga je još teže zaboraviti.

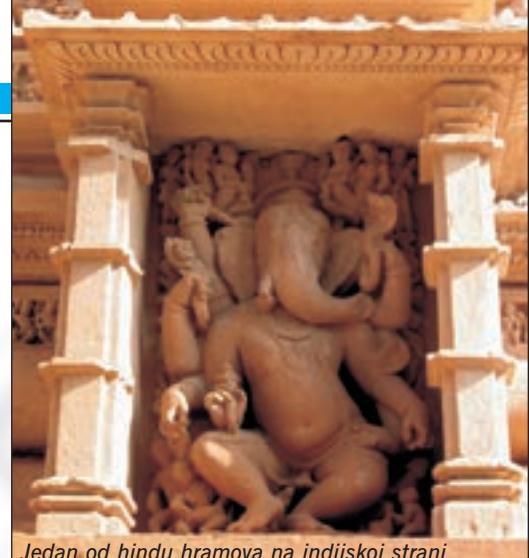
Sharda je smještena u dolini slavne rijeke Neelum. To je područje u prošlosti bilo podjednako važno i sveto, kako za budiste tako i za hinduse, a tu tvrdnju dokazuju i mnoge građevine i svetišta, mnoga uništена ili oronula, nagrižena zubom vremena. Hram božice Sharde izgrađen je na mjestu do kojega je sav potrebnii materijal moguće dostaviti djelomice mulama, a na-

kon njih samo na ljudskim leđima, a skriven je u šumi koja prekriva gotovo cijelu površinu tog područja.

Na hindu jeziku ime Sharda otprilike znači mjesto božice mudrosti i znanja. Na tom mjestu danas živi uglavnom islamska populacija. Inače, najlakši prilaz tom, kao i mnogim područjima u Kašmiru, je kroz Muzaffarabad, a arheološki ostaci govore da je to područje bilo nastanjeno i za vrijeme starih civilizacija, a u današnje vrijeme Sharda se rasprostire podjednako na obje strane crte razdvajanja.

Otežana komunikacija sa svima koji tamo ne pripadaju

Jedna od bezbroj zanimljivosti jest i ta da lokalno stanovništvo govori svojim jezikom, koji je čudna mješavina kineskog i urdua, što otežava komunikaciju svima koji ovdje ne pripadaju, pa tako i postrojbama koje su raspoređene na tom području. Prilikom jednog posjeta postrojbi na terenu osjetio

Jedan od hindu hramova na indijskoj strani

sam veliku nelagodu kada sam dopješao do jednog od najudaljenijih mjeseta a ljudi su se počeli okupljati oko mene upirući prstom i gledajući me sa čuđenjem, mrmljajući i hvatajući se za glavu. Jedan časnik mi je objasnio da neki od njih vjerljatno prvi put u životu vide bijelog čovjeka. U početku mu nisam vjerovao, ali kada sam video kako i gdje ti ljudi žive, tvrdnja mi je postala sve vjerojatnija. Proteklo vrijeme i prelazak na islam nisu mnogo promijenili život u ovom području, iako se ulažu golemi naporci da se i ovdje dovede civilizacija i sve što ona sa sobom nosi.

Naj sofisticiraniji alat je srp

Ljudi ovdje žive u harmoniji s prirodom. Hrane se uglavnom onim što im ona daje, bave se stočarstvom, nekom vrstom ribolova i poljoprivredom na malim poljima koja se preoravaju drvenim plugovima koje vuku voloske zaprege. Ovdje još uvijek možete vidjeti drvenu motiku, a naj sofisticiraniji alat je srp kojim se žanju pšenica i riža. Kuće su uglavnom dvokatnice. Donji dio se koristi za smještaj životinja, a gornji za ljudi. Izgrađene su u kombinaciji drveta i kamena, iznutra i izvana obložene suhom travom i raslinjem, kako bi preko zime bile što bolja zaštita. Ovdje ljudi teško žive. Mukotrpno rade na skupljanju hrane kako bi preživjeli još jednu zimu koja je na ovom području nemilosrdna, ponekad s više od dva metra snijega i dosta niskim temperaturama, tako da je ono što je skupljeno u ljetnom razdoblju jedino čime se mogu prehraniti. Dok sam napuštao ovo nezaboravno mjesto, razmišljao sam o tome hoće li ih ove godine zima barem malo poštovati i hoće li svi oni koje sam video ugledati toplo proljetno sunce... ■

Selo u blizini Sharde

U novu godinu s novim zadaćama

Kao što smo i pretpostavljali, prvi dani nove godine nisu nam bili previše naklonjeni. Nekoliko zahtjevnih zadaća trebalo je odraditi, i to u najkraćem roku. Uostalom, to i jest glavni cilj postojanja našeg ureda u Tindoufu

Iz Zapadne Sahare Karlo PILKO

Legendarna reli utrka, prije poznata kao Pariz - Dakar, a sada Lisabon - Dakar kao i prijašnjih godina jednim svojim dijelom prolazi i kroz područje pod nadzorom MINURSO-a, odnosno marokanskih vojnih postrojbi i snaga FPOL-a.

Ovaj put marokanska strana osigurala je sve potrebno kako bi utrka prošla bez teškoća, možda ponajviše zbog dobre suradnje s organizatorima tog događaja. No, organizatori nisu, kako je to bio običaj prijašnjih godina kontaktirali FPOL.

Jedine informacije o predviđenim etapama, vremenu i ostalim pojedinostima dao je MINURSO, koji je i ove, kao i proteklih godina, promatrao stanje na terenu i pomagao kako ne bi dolazilo do neželjenih ulijetanja u minska polja. Veći broj ophodnji vojnih promatrača s nekoliko TS-a bilo je danonoćno uključeno u provedbu zadaća. Koliko su naše kolege bile uspješne, najbolje govori podatak kako nije zabilježen niti jedan incident. Za nas je priča bila završena nakon što su natjecatelji ušli u gradić Zouerat u Mauritaniji.

Uspostava potpune slobode kretanja

Iduća se zadaća odnosila na uspostavu potpune slobode kretanja naših ophodnji na cijelom prostoru koji je pod nadzorom FPOL-a. Ponajprije se

definicija odnosila na neomeštani nadzor postrojbi i naoružanja bez pretvodne najave. Na nedavnom sastanku našeg zapovjednika snaga i ministra obrane FPOL-a dogovoren je slobodan i ničim ograničen pristup unutar postrojbi te fizički nadzor i prebrojavanje naoružanja. No, kako to obično biva, lakše je

nešto dogоворити nego provesti na terenu. Sve naše ophodnje sprječene su pri ulasku u sjedišta postrojbi s obrazloženjem da ne postoje upute MO FPOL-a u svezi s tim. Sada je na redu bio naš ured koji je morao osigurati hitan sastanak sa zamjenikom ministra obrane kako bi se razriješile nastale poteškoće i osigurao nesmetan rad promatrača u pustinji. Trebalo je na uljudan i diplomatski način uvjeriti drugu stranu da krene s provedbom dogovorenoga. Razgovori ili pregovori, kako ih tko shvaća, potra-

jali su tri dana, uključujući i noćne termine. Mjesto sastanka bilo je Ministarstvo obrane, a vrijeme - kad nađemo zamjenika ministra u zgradici. Uglavnom se radilo o odsutnosti zbog dužnosti izvan Rabounija. Ipak, na kraju smo došli do zajedničkog stupnja

suglasnosti koji je, nadamo se, omogućio oživotvorenje sporazuma na terenu. Nepoštivanje ovakvih dogovora s bilo koje strane, izravna je ugroza sigurnosti vojnih promatrača. U razgovoru u uredu zaključili smo kako je ponekad teško, a pogotovo nakon 14 godina prisutnosti MINURSO-a na terenu i jednih pravila preko noći prihvati nešto potpuno suprotno. Osobito uzme li se u obzir činjenica kako snage FPOL-a i nemaju profesionalne vojnike već obične ljude koji su vojnici samo onda kada se ne briju o obitelji i ne rješavaju svakodnevne probleme vezane za egzistenciju. Ideja ulaska stranih časnika u njihove postrojbe i nadzor naoružanja zasigurno nisu nešto čemu će se veseliti. Možemo se samo nadati kako zapovijedi i upute koje dobivaju od svojih nadređenih, zapovjednici i vojnici na nižim razinama neće ignorirati i time izazvati neželjene posljedice. Svi razgovori koji se posljednjih nekoliko mjeseci vode s obje strane u sukobu vode u smjeru poboljšanja učinkovitosti na terenu, a ured u Tindoufu samo je jedan od kotača koji, slikovito rečeno, vuče naprijed ka konačnom rješenju.

RABOUNI - sjedište moći FPOL-a

Promatrački tim koji je uspješno završio razgovore s ministarstvom obrane FPOL-a

U Splitu održana svečana promocija mladih časnika HRM-a

Novi časnici HRM-a za nove izazove

“Dio ste jedne nove strukture hrvatske oružane sile, dio ste procesa pomladivanja vojske i upravo vašim prijamom u djelatni vojni sastav namjera nam je bila dovesti mlađe i obrazovanije ljudi. Obveza je vodećih struktura Ministarstva obrane i oružanih snaga da vam za uspješno obnašanje dužnosti osiguramo najbolje uvjete”, istaknuo je pomoćnik ministra obrane za ljudske resurse Željko Goršić

Napisao i snimio Zoran GAŠPAR

U organizaciji Zapovjedništva HRM-a u pomorskoj bazi Lora 19. siječnja održana je svečana promocija mladih časnika OS RH-a polaznika 11. naraštaja mornaričke temeljne časničke izobrazbe.

Riječ je o 24-oro mladih časnika koji su u sustav OS RH primljeni prošle godine na temelju javnog natječaja i koji su nakon desetomjesečne vojne izobrazbe, u kojoj su školovani za različite specijalnosti, oспособljeni i teorijski i praktično za obavljanje dužnosti u postrojbama HRM-a.

Svečanost, kojoj su uz visoke civilne i vojne dužnosnike nazočili i rodbina i prijatelji promoviranih časnika te predstavnici političkog, kulturnog, obrazovnog i vjerskog života grada Splita i županije Splitsko-dalmatinske za-

počela je predajom prijavka kapetana bojnog broda Roberta Hranja izaslaniku načelnika Glavnog stožera viceadmiralu Zdravku Kardumu, zapovjedniku HRM-a.

Osobiti naraštaj s visokim prosjekom ocjena

U uvodnom govoru kapetan bojnog broda Robert Hranj kazao je da su polaznici 11. naraštaja TČI oso-

■ «Želja nam je da vi, mladi časnici, donesete u sustav nove, kvalitetne ideje, kakve može imati samo mladost...», kazao je pomoćnik ministra obrane Željko Goršić

biti naraštaj s visokim prosjekom ocjena u oba semestra te najveći broj novih časnika primljenih u HRM odjednom.

Poželjevši novim časnicima sretan početak vojne karijere pomoćnik ministra obrane za ljudske resurse Željko Goršić je istaknuo kako su upravo oni dio jedne nove strukture hrvatske oružane sile. "Dio ste procesa pomlađivanja vojske i upravo vašim prijamom u djelatni vojni stav namjera nam je bila dovesti mlađe i obrazovanije ljudi. Obveza je vodećih struktura Ministarstva obrane i oružanih snaga da vam za uspješno obnašanje dužnosti osiguramo najbolje uvjete. Vjerujemo da će to i vama i nama biti izazov, prije svega jer ste naraštaj koji će svoju punu afirmaciju doživjeti u jednom sasvim drugom sustavu. Sustavu koji će otvoriti nove mogućnosti, sustavu Sjevernoatlantskog saveza kojeg će Hrvatska ubrzo postati ravnopravni član", kazao je Goršić. Nakon osvrta na povijesne činjenice stvaranja, razvoja i uloge OS RH i HRM-a, pomoćnik ministra je istaknuo da je cijeli obrambeni sustav u transformaciji, pa tako ona neće zaobići ni Hrvatsku ratnu mornaricu. "Želja nam je da vi, mlađi časnici, donesete u sustav nove, kvalitetne ideje, kakve može imati samo mladost, ali vam moram skrenuti pozornost da je na vama da isto tako otvoreno, bez predrasuda, usvojite iskustva svojih kolega, iskustva stečena u drugim uvjetima, ratnim uvjetima, koja su svakako dragocjena", kazao je pomoćnik ministra Goršić istaknuvši kako je danas potpuno jasno kako će one vojne organizacije koje se ne izgrađuju, koje ne provode promjene i prilagodbe novim zahtjevima vojnog poziva i koje ne poštuju svoju tradiciju i nacionalne specifičnosti u budućnosti biti zastarjele i nedorasle novim izazovima.

Izaslanik načelnika Glavnog stožera viceadmiral Zdravko Kardum u svom je govoru izrazio veliko zadovoljstvo projektom pomlađivanja HRM-a: „Veseli me da je projekt pomlađivanja HRM-a započeo i da su ovi mlađi časnici vjesnici novog vremena, novih izazova i novih zadaća HRM-a na Jadranu i u partnerskim zadaćama“. Zapovjednik

Najbolje časnice i časnici:

Poručnica korvete Ivana Biliškov

U civilstvu sam diplomirala na FESB-u Split, smjer elektronika, te je natječaj koji je raspisalo MO za mene bio novi životni izazov. Služba u HRM-u spojila je moje dvije ljubavi: ljubav prema moru i prema struci, te se nadam da će stručnim znanjem pridonijeti razvoju HRM-a.

Vojna izobrazba je bila zahtjevna i korisna, osobito za nas (žene) koje nismo bile na redovitom služenju vojnog roka. Ovih deset mjeseci smo imali prigodu prilagoditi se pravilima života i rada u vojski, ali i stечi opća i stručna znanja potrebna za daljnju karijeru. Očekujem daljnji profesionalni i stručni razvoj te neprekidno usavršavanje. Razvoj elektronike jedan je od važnijih segmenta svake mornarice svijeta, te se nadam da će u tom kontekstu moći našoj mornarici dati svoj doprinos.

Poručnik korvete Nikola Bašić

Vojna karijera uz civilni sustav izobrazbe, oduvijek me zanimala. Izravno je povezana s mojim zvanjem ing. pomorskog prometa - nautički smjer. Jako sam zadovoljan vojnom izobrazbom, jer se pojavio cijeli spektar novih predmeta vezanih uz vojnu znanost. Nastavnici u TČI su vrlo kvalitetni i stručni i nama polaznicima su olakšali usvajanje vojnih znanja, što nam je bilo važno jer smo naraštaj koji dolazi izravno iz građanstva i prvi put se susrećemo s vojnom terminologijom. Tijekom službe u HRM-u i u svojoj časničkoj karijeri želim obavljati svoj posao stručno i profesionalno te se i nadam da će me to ispuniti zadovoljstvom.

Poručnik korvete Stjepan Giljević

Za vojnu karijeru sam se odlučio prije svega zato jer volim sve što je u vezi s morem. U civilstvu sam završio Pomorski fakultet te sam plovio sedam godina. Budući da imam obitelj, želio sam biti što bliže njima i vidio sam tu mogućnost kroz službu u HRM-u. Obuka je bila izazovna i zahtjevna, a ono što sam naučio tijekom školovanja pomoći će mi u daljnjoj vojnoj karijeri. Od službe u HRM-u očekujem rješenje materijalnih prava, pa i rješenje stambenog problema. Od časničke karijere očekujem usavršavanje u pomorskoj struci te usvajanje novih tehnoloških znanja koja se predstavljaju kroz HRM.

Poručnik korvete Antonija Didović

Budući da sam Pomorski fakultet upisala i završila zato što volim more, željela sam i karijeru vezanu uz more i pomorstvo. Kako nisam mogla svoje želje ostvariti u civilstvu, razvoj svoje „pomorske“ karijere odlučila sam započeti u vojski. Raspoređena sam u Flotu HRM-a na raketnu topovnjaku RTOP-11 i nadam se da će biti zadovoljna. Mislim da je vojna izobrazba u TČI vrlo temeljita, profesori vrlo stručni i iskusni, ali smatram da bi se trebalo uvesti više praktičnog i samostalnog rada. Plovidba brodom je bila vrlo korisna za naše buduće poslove. Očekujem sigurnu financijsku i materijalnu budućnost, napredovanje u časničkoj karijeri, kao i stručno usavršavanje.

■ Temeljnu časničku izobrazbu završile su i četiri časnice

HRM-a je rekao i da to što smo primorska država nije naša zasluga, a to hoćemo li biti pomorska država ovisi isključivo o nama samima, te je do-dao kako je uvjeren da je i ova promocija put ka svjetioniku sigurnosti i svjetioniku budućnosti, svjetioniku pomorske države Hrvatske. "Budite novi vjetar u jedrima HRM-a koju su stvorili vaši kolege, vaši očevi - odvažni hrvatski muževi. Budite ponosni što ste od danas pridruženi čas-

nik HRM-a viceadmiral Zdravko Kardum, uz pomoćnika ministra obrane Željka Goršića, te zapovjednika ZIO HRM-a kapetana bojnog broda Roberta Hranja, uručio je časnicima ukaze o prvom časničkom namještenju, rasporede na dužnosti te diplome o završenoj TČI, a najboljim polaznicima nagrade i pohvale.

U ime promoviranih časnika pri-godnom riječi svima se obratio po-

ničkom zboru oružanih snaga RH" rekao je vi-ceadmiral Kar-dum, te je mla-dim časnicima čestitao na završetku ško-lovanja, a njihovim roditelji-ma se zahvalio jer su im bili potpora, u kako je rekao, čas-nom odabiru da budu pripadnici HRM-a.

Izaslanik na-čelnika Glav-nog stožera OS RH, zapovjed-

ručnik korvete Nikola Bašić te je uz zahvalu između ostalog kazao: „Ovom svečanošću obilježavamo završetak izobrazbe, ali istodobno i početak karijere časnika HRM-a. Čin poručnika korvete dobili smo nakon što smo završili odgovarajuće fakultete, zadovoljili stroge selekcijske kriterije te uspješno završili dvosemestralno temeljno vojno školovanje. Uvjereni smo kako će znanja, sposobnosti i vještine koje smo sviđali u nastavi, školske plo-vidbe i postrojbeno stažiranje, biti dostačni za uspješno obavljanje početnih časničkih dužnosti u postroj-bama HRM-a. Bez obzira na visoke standarde i zahtjeve kojima moramo odgovoriti, spremni smo prihvatići izazov, baštiniti iskustva časnika iz Domovinskog rata i primjenjivati znanja koja smo stekli u dosadašnjem školovanju.“ Svih 24-oro časnika svoju prvu dužnost obavljat će u postrojbama HRM-a, a rasporede-ni su u skladu sa svojom civilnom stručnom spremom, potrebama HRM-a i završenim specijalnostima kroz vojnu izobrazbu. U Flotu HRM-a je raspoređen 21 časnik, u 274. bojnu obalnog motrenja raspo-ređena su dvojica časnika te u 308. logističku brigadu jedna časnica. ■

Zapovjednik časničke škole ZIO, brigadir Ivan Pavić

U čemu je posebnost ovog 11. naraštaja TČI-a?

U prvom redu to je bila ujednačenost predznanja polaznika i ujednačenost dobne strukture. Svi polaznici završili su Pomorski fakultet ili FESB odgovara-jućih usmjerenja. U prijašnjim naraštajima dobna struktura polaznika kretala se od 20 do 50 godina, a zanimanja su bila od kvalificiranog radnika do visoke stručne spreme najrazličitijih profila. Ujednačenost predznanja i dobne struk-ture omogućava kvalitetniju pripremu i provedbu programa, a zahtjev za kva-litetnijom pripremom i provedbom dodatno se potencira zbog fakultetskih pre-znanja polaznika. U naraštaju koji sada pohada TČI imamo polaznika koji je završio čak dva fakulteta. Nadamo se kako u budućnosti to neće biti ekskluzi-van slučaj.

S aspekta školovanja, što čeka ove nove časnice HRM-a?

Po postojećem sustavu, naredno gransko školovanje bila bi viša časnička izobrazba. No, u tijeku je transformacija sustava izobrazbe u dva odvojena sustava, a to su sustav školstva te sustav obuke i doktrine. U skladu s tim, viša časnička izobrazba programski će se bitno izmjeniti, a promijenit će se i naziv u Školu taktike HRM-a. Na svim razinama školovanja predviđena je integracija sa civilnim dijelom sustava visokog obra-zovanja. Stoga se očekuje podizanje kakvoće programa i njihove provedbe na razinu zahtjevnosti predviđene Bolonjskom deklaracijom. Uspješnost realizacije takvog pristupa ovisit će o osiguranju odgovarajućih profila nastavnika, adekvatnoj tvarnoj potpori nastave, a za ove nove časnike to znači da su upravo započeli proces cjeloživotnog vojnog i civilnog školovanja u skladu s najvišim standardima.

Završetak izobrazbe 14. naraštaja više dočasničke izobrazbe

U Dočasničkoj školi "Dr. Ante Starčević" u Jastrebarskom 20. siječnja priređena je svečanost u povodu završetka šestomjesečne izobrazbe 14. naraštaja više dočasničke izobrazbe kao i Dana vojne kapelaniјe sv. Sebastijan.

Svečanom činu uručenja diploma 57-orici polaznika 14. naraštaja nazočili su djelatnici DŠ-a, predstavnici civilne vlasti Jastrebarskog, kao i mnogi visoki časnici predvođeni zamjenikom zapovjednika ZIO-a brigadirom Ivanom Zelićem. U obraćanju postrojenim dočasnicima brigadir Zelić je ukratko podsjetio na put stvaranja Hrvatske vojske, njezinu ustrojavanje, kao i potrebu daljnog školovanja i usavršavanja njezinih pripadnika za nove izazove koji se pred njih postavljaju. "Jedan od prioritetnih strateških ciljeva hrvatske države je što skoriji ulazak u NATO", kazao je brigadir Zelić, "a u skladu s tim i dočasnički zbor treba ustrojiti i obući da bude na visini zahtjeva modernih oružanih sila NATO-a, tako da dočasnici budu nositelji, kreatori i provoditelji obuke". Osvrnuvši se na potrebu stalne izobrazbe u ospozobljavanju i nakon povratka dočasnika u svoje postrojbe, brigadir Zelić je dodao kako se nada da će oni svojim budućim radom bilo u domovini ili u međunarodnim misijama i dalje dokazivati da su dočasnici stupovi Hrvatske vojske.

Na prigodnoj proslavi u povodu Dana vojne kapelaniјe

sнимка Milenka PERVAN STIPIĆ

je što skoriji ulazak u NATO", kazao je brigadir Zelić, "a u skladu s tim i dočasnički zbor treba ustrojiti i obući da bude na visini zahtjeva modernih oružanih sila NATO-a, tako da dočasnici budu nositelji, kreatori i provoditelji obuke". Osvrnuvši se na potrebu stalne izobrazbe u ospozobljavanju i nakon povratka dočasnika u svoje postrojbe, brigadir Zelić je dodao kako se nada da će oni svojim budućim radom bilo u domovini ili u međunarodnim misijama i dalje dokazivati da su dočasnici stupovi Hrvatske vojske.

Na prigodnoj proslavi u povodu Dana vojne kapelaniјe

sv. Sebastijana, vojni ordinarij biskup Juraj Jezerinac u pratnji nekolicine vojnih kapelana predvodio je koncelebriranu misu u kapelici vojarne posvećene sv. Sebastijanu, vojniku, zapovjedniku rimske carske straže, koji je živio u IV. st., u vrijeme cara Dioklecijana. "Sv. Sebastijan je ubijen zbog vjere", kazao je mons. Jezerinac u propovijedi, "i time ubrojen u veliko mnoštvo prvih mučenika koji su proslavili Boga i Crkvu".

"On je divan primjer kako vojnik može biti uzoran vjernik", istaknuo je biskup Jezerinac. Osvrnuvši se u propovijedi na Isusov put, kao i na mučeništvo mnogih Hrvata tijekom povijesti, koji su postali sjeme budućih kršćana, mons. Jezerinac se prisjetio svih poginulih branitelja u Domovinskom ratu koji su svojom žrtvom dali veliki doprinos stvaranju slobodne i neovisne hrvatske države. Vojni ordinarij Jezerinac

je nadalje kazao kako je sv. Sebastijan primjer mučenika koji je zbog ispravnog uvjerenja i ljubavi prema Bogu doživio ponizanje i od vlastitih vojnika. "Stoga bi valjalo očekivati da imamo više Sebastijana koji će braniti istinu od laži, biti spremni na svaku žrtvu kako bi se spasio ugled i čast Božja, ugled i čast hrvatskoga naroda, koji nije osvajao tuđe nego uvijek branio svoje, i to od slavne 879. godine pa sve do danas", zaključio je mons. Jezerinac na misi povodom Dana vojne kapelaniјe i završetka izobrazbe 14. naraštaja više dočasničke izobrazbe.

M. PERVAN STIPIĆ

Dokumentarac o hrvatskim braniteljima oboljelim od PTSP-a

Krik za životom

"Krik za životom" naziv je dokumentarnog filma snimljenog u produkciji Hrvatske televizije o hrvatskim braniteljima oboljelim od PTSP-a, premijerno prikazanog 20. siječnja u Domu HV-a "Zvonimir" u Zagrebu.

Film autora Zdravka Fučeka snimljen je u sklopu Dokumentarnog programa HTV-a u suradnji sa Zajednicom udruga hrvatskih dragovoljaca Domovinskog rata, čiji je predsjednik Tom Kačinari također sudjelovao u nastanku filma. Pozdravljajući malobrojne goste i uzvanike okuplje-

ne u kinodvorani Doma HV-a, Kačinari je istaknuo važnost nazočnosti stručnih krugova koji se bave tom problematikom, a Fuček je izrazio nadu da će prikazivanje filma na HTV-u ipak imati jači odjek.

Iako relativno kratak, "Krik za životom" izvrstan je dokumentarac. U 50-ak minuta trajanja, kroz nekoliko pojedinačnih priča, film prikazuje neke od poteškoća s kojima se bore hrvatski branitelji oboljeli od post-traumatskog stresnog poremećaja, od kojih su neki svoje probleme pokušali riješiti samoubojstvom. Nastojeći

upozoriti širu javnost na taj goruci hrvatski problem, te ujedno ukazati na neučinkovitost njegovog rješavanja, autor je na kraju filma iznio razaran podatak o 1503 hrvatska branitelja koji su počinili samoubojstvo. Budući da sa završetkom snimanja filma nije završio i taj crni niz, nadamo se da će "Krik za životom" doprijeti do svijesti svih onih koji mogu pomoći onima koji zbog trauma izazvanih ratnim i poslijeratnim događanjima ne mogu uživati u miru za koji su se i sami borili.

M. ALVIR

Vidjeti kroz zidove

MOĆI vidjeti kroz zid, to je san mnogih ratnika od davnina do danas. Ta je mogućnost dosad postojala samo u svijetu mašte (njom su "naoružani" superheroji iz stripa ili filma), ali moderna tehnologija omogućila je i "običnim" ljudima gledanje kroz zid.

Američka agencija za napredna obrambena istraživanja DARPA razvila je uređaj, nazvan Radar Scope, koji će vojnicima omogućiti "gledanje" kroz zid. Radar Scope je napredan detektor pokreta koji se prisloni uz zid kako bi otkrio kretanje iza zida. Tvrdi se kako je toliko osjetljiv da može otkriti nazočnost osobe samo na temelju njezina disanja. U objavi za tisak tehnologija Radar Scopea nije detaljnije opisana.

Na objavljenoj fotografiji vidi se ručni uređaj dimenzija otprilike srednje videokamere. Tvrdi se da

može djelovati kroz betonske zidove debljine do 30 cm. Masa uređaja je oko 750 grama, a predviđena cijena je oko 1000 USD. Ta pristupačna cijena omogućit će nabavu većeg broja uređaja i opremanje brojnih postrojbi na terenu.

Planira se da bi se uređaj u Američkoj kopnenoj vojsci (US Army) izdavao svakom odjelu, osobito onim postrojbama koje djeluju u urbanom okruženju i izvode specifične zadaće kao što je pretraga kuća i traženje sumnjivaca.

Očekuje se kako bi prve primjerke uređaja dobile postrojbe u Iraku već tijekom proljeća ove godine. Uređaj je konstruiran tako da bude otporan na udarce i ne traži pažljivo rukovanje, što je osobito važno u kriznim situacijama. Vodo otporan je pa muška ili slučajni pad u vodu neće smetati. Pokreće ga standardne AA

baterije. DARPA nastavlja daljnji rad na usavršavanju tehnologije. Cilj je razviti uređaj koji će moći djelovati kroz više zidova, "vidjeti" kroz cijelu zgradu. Namjeravaju konstruirati uređaj koji bi se mogao postaviti na vozilo i letjelicu tako da se pješaci više ne bi izlagali naporom i potencijalno opasnom poslu pretraživanja brojnih zgrada.

M. PETROVIĆ

Kina ipak razvija novi transporter Y-9?

UNATOČ prijašnjim demantijima predstavnika kineske tvrtke CATIC (China National Aero - Technology Import Export Corp.), koji su uporno nijekali postojanje takvog koncepta, na nedavno održanom Dubai 2005 Air Showu ipak je predstavljen koncept razvoja novog srednjeg taktičkog transportnog aviona, koji se temelji na Y-8 dosadašnjoj platformi turboprop transportnih aviona. Prema raspoloživim podacima Y-9 trebao bi na određeni način biti derivat razvoja aviona Y-8F-600, u odnosu na koji bi se što je moguće više trebao razlikovati kineskim opremanjem aviona, posebice instrumentacijom u pilotskoj kabini, za razliku od opremanja Y-8F-600 koje bi se temeljio na opremi zapadnih proizvodača.

Vijest oko kineskog razvoja aviona Y-9 može se smjestiti u kontekst potvrde razvoja novih domaćih plat-

formi, s visokim performansama u smislu doleta i nosivosti, koje bi se rabile za široki spektar zadaća od raznovrsnog transporta do AEW&C (Airborne Early - Warning and Control) i SIGINT (Signals Intelligence) platforme. U odnosu na Y-8 (čiji se dizajn izravno temelji na Antonovu An-12), Y-9 ima novo-

dizajniranu nosnu i repnu sekiju trupa, te u potpunosti presuriziran pilotski i transportni prostor, u kojem bi u svojoj transportnoj inačici trebao ponijeti 98 vojnika s opremom. Dizajn Y-9 predviđa duljinu aviona od 35,43 m, s visinom od 11,65 m i rasponom krila od 38 m.

Pogonsku skupinu prema određenim najavama trebala bi činiti četiri motora WJ-6C sa šestokrakim elisama JL-4. Pilotsku kabinu trebala bi krasiti *glass cockpit* konfiguracija, iako se zasad ne zna točno kojeg proizvođača. Prema prijedlogu opremanja Y-8F-600 (koji je za razliku od Y-9 zamišljen kao avion namijenjen isključivo za civilne svrhe), *glass cockpit* je trebao biti Rockwell Collinson, a pogonsku skupinu trebala bi činiti četiri motora Pratt &

Whitney Canada PW150B, opremljene šestokrakim elisama Dowty R408. Prema određenim izvorima u Kini je

već proizvedeno nekoliko primjera Y-9, odnosno vjerojatno je riječ o prototipovima koji su opremljeni s „klasičnom“ instrumentacijom pilotske kabine.

I. SKENDEROVIC

Vodenostreljivo MRM

VOĐENO, ponekad zvano i pametno streljivo ima sve veći tržišni udjel. Mnoge moderne vojske nastoje svoja skladišta streljiva napuniti preciznim streljivom zbog prednosti koje pruža: preciznost, učinkovitost, logističku jednostavnost. Tržište vodenog streljiva neprestano raste jer se danas svi odlučuju nabaviti barem minimalne količine.

Vodenostreljivo prvo je postalo popularno u zrakoplovstvu, pa današnji borbeni avioni uglavnom nose razne vrste pametnog streljiva. No, ubrzo se trendu, uvidjevši sve prednosti, priključila i kopnena vojska. Ponuda vodenog streljiva za razne topničke sustave neprestano raste.

Američka Tvrtka ATK razvila je voden projektil MRM (Mid-Range-Munition) namijenjen za uporabu iz tenkovskih topova. MRM je projektil koji se ispaljuje iz tenkovskog topa kalibra 120 mm, ima sustav za precizno vodenje i pogadanje cilja te dodatni raketni motor kako bi bio učinkovitiji.

Projektil rabi dva tipa vodenja, paralaktivno lasersko i aktivno radarsko utemeljeno na naprednom milimetarskom radarskom tražilu. Lasersko vodenje funkcioniira tako da neki vanjski sustav laserom označi cilj a projektil se onda autonomno

navodi na tako označen cilj. Milimetarska aktivna inačica, pak, na temelju informacija koje prikuplja radarsko tražilo, leti prema cilju bez vanjske pomoći.

Projektil je opremljen impulsnim potisnicima pa tijekom leta može manevrirati i tako precizno pogoditi cilj. Sustav je izveden jednostavno, bez pomičnih dijelova, što rezultira visokom pouzdanošću i nižom cijenom. Prije udara u cilj aktivira se raketni motor koji dodatno ubrzava projektil te povećava učinak penetratora na cilju.

M. PETROVIĆ

KRAJEM prošle godine na kalifornijskom poligonu u China Lake, britansko Kraljevsko ratno zrakoplovstvo s velikim je uspjehom provedelo seriju probnih gađanja s projektilima zrak-zemlja Brimstone. Znakovito za tu seriju gađanja, u odnosu na dosadašnja, jest to što su ona provedena na raznovrsnom spektru zemaljskih ciljeva, od onih dobro utvrđenih i kamufliranih do raznih tenkova i transportera na otvorenom. Testiranja su provedena na inicijativu britanskog ministarstva obrane i proizvođača projektila tvrtke MBDA. Projektili su bili lansirani s RAF-ovih višenamjenskih borbenih aviona Tornado GR.4, koji su upravljali piloti iz probno-evaluacijskih središta iz Cnigsbya i Boscombe Downa, odnosno iz 31. lovačke eskadrile iz Marha-

ma. Tijekom raketiranja ispaljen je 31 Brimstone, od kojih samo jedan nije pogodio željeni cilj, dok su ostali projektili imali pogotke unutar optimalnog radiusa udara na cilj.

Provedenim kalifornijskim testiranjima u RAF-u su iznimno zadovoljni jer je s uspjehom završena vrlo važna faza u razvoju projektila Brimstone, što se posebice odnosi na razna poboljšanja koja su provedena u zadnje vrijeme. Uz to, u RAF-u su zadovoljni i zbog toga što su tijekom kalifornijskih testiranja s uspjehom iskušane različite taktike operativne uporabe projektila, što će svakako biti vrlo važno tijekom provedbe borbene obuke, odnosno opremanja britanskih eskadrili

la. Tijekom testiranja iskušavani su različiti modovi lansiranja Brimstonea. Uz lansiranje pojedinačnog projektila, rabljen je tzv. mod „single weapon“, što je značilo istodobno lansiranje tri projektila, te mod „two weapon“, pri čemu je salvu činilo šest projektila. Iskušavano je i lansi-

ranje s različitim udaljenostima i s različitim visinama, pri čemu je ostvarena velika preciznost zahvata ciljeva.

Tijekom prošle godine RAF je počeo uvoditi Brimstonea u operativnu uporabu, a postrojba koja je prva započela s opremanjem bila je upravo 31. lovačka eskadrila koja je i sudjelovala u kalifornijskim raketiranjima. Opremanje ostalih postrojbi RAF-a trebalo bi se okončati do kraja ove godine.

I. SKENDEROVIC

NKB vozilo za UAE

vremena za provedbu raznih zaštitnih mjera.

Na vozilu je instaliran i najmoderniji biološki laboratorijski modul koji omogućava otkrivanje prijetnji ute-meljenih na uporabi virusa, bakterija ili toksina. Virusi, bakterije i toksini

se u tom laboratoriju mogu brzo analizirati i precizno identificirati.

Rheinmetall je dosad proizveo i predao na uporabu oko 260 vozila Fox. Od toga su 123 u sastavu američke vojske a ostali su predani vojskama Velike Britanije, Njemačke, Nizozemske i Saudijske Arabije.

Fox je posebno prilagođena inačica kotačnog oklopног transportera Fuchs. Proizvodi ga također Rheinmetall. Fuchs je proizведен

u više od 1200 vozila.

Proizvodnja posebne visokospecijalizirane opreme za NKB izviđanje jedna je od Rheinmetallovih specijalnosti. Tako je tvrtka za njemačku vojsku razvila mobilni NKB laboratorijski modul prilagođen prijevozu kamionom, vlakom, brodom ili avionom. Taj je mobilni laboratorijski modul rabljen u mirovnim misijama u kojima je sudjelovala njemačka vojska. Na području bivše Jugoslavije učinkovito je rabljen za otkrivanje streljiva od osiromašenog urana te drugog radioaktivnog otpada na terenu. Razvijena su i predana na uporabu njemačkim vatrogasnim agencijama 344 vozila za NKB detekciju tako da su optimalno opremljeni za suočavanje s takvim opasnostima.

M. PETROVIĆ

UJEDINJENI Arapski Emirati kupili su od njemačke tvrtke Rheinmetall 32 NKB izvidnička vozila Fox. Vrijednost posla procjenjuje se na oko 160 milijuna eura. Fox je vrlo mobilno oklopno vozilo s potpuno opremljenim NKB laboratorijskim modulom. Zahvaljujući najmodernijim senzorima i analitičkim tehnologijama pouzdano otkriva nuklearne i kemikalische prijetnje. A pravodobno otkrivanje prijetnje znači dovoljno

Novi borbeni sustav za njemačke fregate

UGOVOROM vrijednim 70 milijuna eura (85 milijuna američkih dolara) modernizirat će se borbeni sustavi na četiri fregate F-122 (klasa Bremen) i osam fregata F-123 (klasa Brandenburg) njemačke ratne mornarice.

Novi borbeni sustav i pripadajući mu računalni programi zamjenit će prastari SATIR sustav i podsustave koji su trenutačno neovisni, uključujući zamjenu platforme MSP 500 elektrooptičkog senzora tvrtke Rheinmetall i lakog mornaričkog topa kalibra 27 mm, a bit će u potpu-

nosti integrirani u novi borbeni sustav. Sadašnje brodske konzole bit će zamijenjene novim MOC Mk 3 višenamjenskim operativnim konzolama tvrtke Thales.

Važno je napomenuti kako će modernizacija fregata F-122 i F-123 povećati brojnost aktivne flote uz tri nove F-124 fregate (klasa Sachsen), koji su u službi njemačke mornarice. Glasnogovornik tvrtke Thales izjavio je ka-

ko je novi borbeni sustav koji će se tek ugraditi na fregate unaprijeđeni borbeni sustav kakav se nalazi u službi na fregatama F-124, a trenutačno se priprema isporuka prvog takvog novog sustava.

Osim toga, ugradnjom novog borbenog sustava brodovima će se omogućiti obavlja-

nje većeg raspona borbenih zadatača. Trenutačna aplikacija računalnog programa bit će modernizirana novim ili dodatnim opcijama koje uglavnom rabe postojeće module opreme fregata F-124 i Tacticos sustave upravljanja paljbom.

Radovi na starijoj klasi fregata Bremen započet će 2008. godine te će se radovi na modernizaciji borbenog sustava uklopiti u redovite cikluse održavanja broda. Modernizacija borbenog sustava na četiri fregate bit će istodobno u jednoj godini te se očekuje da će svih 12 fregata biti modernizirano do 2011. godine.

M. PTIĆ GRŽELJ

Modernizacija podmornica klase Collins

AUSTRALSKI ministar obrane Robert Hill dao je pisani izjavu kako prva od šest dizelskih električnih podmornica klase Collins australiske Kraljevske mornarice dobiva novi borbeni sustav i nova modernizirana teška torpeda.

Opremanje novim borbenim sustavom i Mk 48 teškim torpedama na prednjih mogućnosti ide prema planu modernizacije. Program modernizacije vrijedan 628 milijuna američkih dolara postavit će prvu moderniziranu podmornicu HMAS Waller i preostalih pet (HMAS Co-

llins, Farncomb, Dechaineux, Sheehan i HMAS Rankin) u sam vrh dizelsko-električne podmorničke tehnologije.

Borbeni sustav tvrtke Raytheon Integrated Defence System trenutačno se dograđuje s australskim kompo-

nentama i senzorima kako bi ih dovela na razinu postojećih tehničkih standarda. Podmornica HMAS Waller bit će spremna za pokušnu plovidbu s novim borbenim sustavom početkom 2007. Borbeni sustav i nova torpeda u svih šest podmornica ugradit će se do 2010.

Podmornice klase Collins građene su u skladu s projektom Tip 471 tvrtke Kockums (klasa Gotland), ali su prilagođene australskim zahtjevima. Projektirane za autonomiju dulju od dva mjeseca, tijekom kojih većinu vremena mogu provesti pod

morem, podmornice klase Collins smatraju se jednom od najsuvremenijih, visokoautomatiziranih i najvećih klasa dizelsko-električnih podmornica na svijetu. Glavne karakteristike podmornice su podvodna istisnina 3353 t, duljina 77,5 m i promjer trupa veći od 7 m. Pogon osiguravaju tri dizelska motora Hedemora-Garden Island V18B/14, koji omogućuju podvodnu brzinu od 21 čvorova.

M. PTIĆ GRŽELJ

Topsat postao operativan

VELIKA BRITANIJA je počela primati sliku s Topsat satelita. Riječ je o tehnološkom demonstratoru *low cost* generacije satelita, kojeg proizvodi britanska tvrtka QinetiQ. Na web stranici proizvođača i vodi-

telja cijelog projekta nedavno je postavljena jedna od prvih primljenih slika na kojoj se vidi most Dartford preko rijeke Temze, u predgradu Londona. Satelit je lansiran 27. listopada prošle godine, s kozmodroma u Plesetsku na sjeveru Rusije. Program Topsat uz QinetiQ finansiraju britansko ministarstvo obrane i British National Space Center (Britansko nacionalno svemirsko središte). Procjene govore da je u program dosad utrošeno više od 24 milijuna američkih dolara.

Topsat rabi optičke kamere, pomoću kojih može davati crno-bijeli prikaz rezolucije od 2,86 m, odnosno prikaz u boji rezolucije od 5 m. Topsat je jedan od tri programa koje fi-

nancira BNSC (ostali programi su *Gemini communication satellite program* i *Disaster monitoring constellation program*), a u Topsat programu surađuje s britanskim ministarstvom obrane koje je zainteresirano za razvoj mikrosatelita koji bi se rabio za izviđanje i nadzor iz zraka, odnosno za obavještajne zadaće.

I. SKENDEROVIC

Kavkaski razlom (II. dio)

Teroristički napadi planiraju se vrlo pozorno, u najvećoj konspirativnosti, a izvode krajnje brutalno i beskompromisno, kako bi izazvali što šokantniji učinak. Primjeri učinkovitosti takvih akcija je teroristički čin koji se dogodio na sam Dan pobjede 2002. u gradu Kaspijsk, Republika Dagestan

Marinko OGOREC

Drugi oblik otpora koji su pobunjenici počeli primjenjivati već tijekom II. čečenskog rata, te nastavili do danas, su iznenadne i vrlo učinkovite terorističke akcije, uključujući i samoubilačke napade, čime se rat nastavio voditi na "arapski način" i time doživio važne kvalitativne promjene. U tom kontekstu, najveći problem koji još uvijek zbujuje ruske stručnjake za prototerorističku borbu je pojавa terorista-samoubojica, što je donedavno bilo karakteristično isključivo za arapske vahhabiste. Naime, u tradiciji i unutarnjem sociološko-religioznom ustrojstvu Čečena vahabizam i ideologija samožrtvovanja

oduvijek su bili strani i neprihvataljni. Tijekom I. čečenskog rata 1994. - 1996. godine nije bilo niti jednog slučaja samoubilačkog terorizma. Po mišljenju ruskih stručnjaka i poznavatelja situacije "Čečeni su odvijek bili hrabri borci, čak i kada se to graničilo s bezumljem, ali nikada nisu opravdavali samouborstvo - niti u miru niti u ratu. Oni su uvijek težili slavi u ovom životu" (cit.). Drugim riječima, njima je bilo važno napraviti herojsko djelo i preživjeti, pa npr. prilikom napada na Budjonnovsk 1995. godine nije bilo niti jednog samoubojice - svi su računali da će se vratiti živi. Poginuli u tom napadu vrlo brzo su zabo-

ravljeni, a preživjeli su postali idoli mladim naraštajima.

Lokalni "kamikaze" pojavili su se tek u II. čečenskom ratu, a njihovi korijeni leže u intenzivnom utjecaju stranih vahhabita koji su došli iz arapskih zemalja. U stvari, riječ je o dubokim promjenama društveno-socijalnog ustroja Čečena jer u tradicionalnoj čečenskoj obitelji autoritet oca je neprijeporan, dok je za vahhabitsko poimanje društva njegova obitelj džamaat, a bezuvjetni autoritet ima amir džamaata koji ne mora čak niti biti član obitelji. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Lako višenamjensko vozilo Dozor

Na tržište lako višenamjenskih taktičkih vozila dovezao se novi izazivač. Ukrainska tvrtka Morozov razvila je lako vozilo Dozor kao svojevrsni odgovor na globalno nazočan Humvee

Igor SKENDEROVIC

Nakon kraja Hladnoga rata i raspada Sovjetskog Saveza brojne su tvrtke na Istoku zapale u teškoće. Narudžbe su drastično smanjene, tradicionalni naručitelji su zapali u dugoročne finansijske teškoće koje su se brzo prenijele i na proizvođače.

Ukrainska tvrtka Morozov iz Harкова ima golemo iskustvo u izradi tenkova, bila je jedan od vodećih proizvođača tenkova u bivšem Sovjetskom Savezu. Narudžbe bivše sovjetske vojske osiguravale su posao i sredstva za razvoj novih modela. Raspadom Sovjetskog Saveza nestalo je sigurnih narudžbi pa se tvrtka okrenula razvoju novih proizvoda i traženju novih tržišta.

Što se tiče novih proizvoda, tvrtka je nakon istraživanja tržišta zaklju-

čila kako se laka višenamjenska vozila mogu najjednostavnije prodavati, jer za njima vlada i najveća potražnja. Mnoge su vojske danas angažirane u raznim mirovnim misijama diljem svijeta. Tvrta je zaključila kako postoji potreba za višenamjenskim vozilom moderne koncepcije i prihvatljive cijene.

Svoje su iskustvo, više od 70 godina proizvode razna teška vojna vozila, odlučili pretočiti u jednostavno i tržištu zanimljivo rješenje. Jedan od važnih elemenata u razvoju vozila je njegova multifunkcionalnost i mogućnost obavljanja raznih zadatača.

U razvoju Dozora, kako su ga nazvali, očito je, kako je filozofijom konstruiranja tako i izgledom veliku ulogu imao i Humvee. Rezultat je zanimljivo vozilo koje se nudi u dvi-

je inačice, temeljnoj i oklopljenoj. Takav je pristup danas vrlo moderan i zamalo svako lako taktičko vozilo može se nabaviti u neoklopljenoj i oklopljenoj inačici. Razlika je samo u pristupu. Neki proizvođači su se odlučili na posebne oklopne komplete koji se postavljaju na temeljno, neoklopljeno vozilo. Drugi se pak odlučuju za razvoj posebne oklopne inačice na temelju osnovnog vozila, a rezultat može biti vozilo koje se vanjskim izgledom razlikuje od temeljnog modela. No, ta je razlika samo vanjska jer su osnovni konstrukcijski elementi i podsustavi identični. Upravo se za takav pristup odlučila ukrajinska tvrtka. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Početkom siječnja 2005. godine došlo je do integracije dviju nje mačkih brodograđevnih korporacija ThyssenKrupp i HDW u ThyssenKrupp Marine Systems. Najveća brodograđevna integracija sada u svom sastavu ima tri najznačajnija europska brodogradilišta koja raspolažu s najvećim iskustvom u razvoju i primjeni zračno neovisnog pogona za posljednju generaciju klasičnih podmornica

Igor SPICIJARIĆ

Žestoka borba na tržištu AIP pogona

Novoformirana korporacija ThyssenKrupp Marine Systems u svom sastavu ima brodograđevne kapacitete HDW u Kielu, HDW-Nobiskrug GmbH u Rendsburgu, Blohm&Voss GmbH i Blohm&Voss remont u Hamburgu, Nordseewerke u Emdenu, ali ima veliki udjel i u švedskom AB Kockumsu i grčkom SA Hellenic Shipyards brodogradilištu.

Udruživanjem kapitala ThyssenKruppa (75%) i One Equitya (25%)

novi konzorcij ThyssenKrupp Marine Systems postao je vlasnik najnovijih dostignuća i cijelokupnih iskustava u trima najpoznatijim tehnologijama zračno neovisne propulzije za klasične podmornice: gorivim čelijama Stirlingova motora i zatvorenog dizelskog ciklusa.

Izvan tog kruga zapadnih proizvođača među najvažnijih čimbenika ostala je samo francuska DCN i njezini partneri koji sudjeljuju u projektu MESMA (Module d_Energie Sous-Marin Autonome).

Neizbjježno se nameće sljedeće pitanje: hoće li novi brodograđevni div nastaviti napore u razvoju sve tri AIP tehnologije u svojim brodogradilištima ili će prednost dati samo jednoj ili dvjema inačicama?

Od svih kompanija koje participiraju u novostvorenom konzorciju samo je

HDW ostvario eksportni uspjeh sa svojim PEM FC (Polymer Electrolyte Membrane Fuel Cell) propulzijskim sustavom. Švedska kompanija Kockum uspjela je svoj Stirling motor prodati švedskoj ratnoj mornarici, koja je svoju podmorničarsku flotilu premodificirala na Stirling AIP-propulziju. Osim isporuke domaćoj mornarici, Kockums nije uspio svoju tehnologiju prodati na stranom tržištu. Njemački Nordseewerke, koji već dugo radi na razvoju CCD (Closed Cycle Diesel) AIP pogonu još uvijek nije ponudio tržišno operativni sustav, unatoč činjenici da je nedavno u razvoj tog projekta ubrizgana nova finansijska injekcija. Također i južnokorejska agencija za obrambene aktivnosti i razvoj nastavlja i dalje razvoj studija primjene CCD na svojim podmornicama. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Brazilski razarači klase Allen M. Sumner

Brazilski su razarači klase Allen M. Sumner, iako nisu prošli projekte modernizacija, ostali u operativnoj uporabi više od četrdeset godina

Siniša RADAKOVIĆ

Kao najveća država Južne Amerike, Brazil se oduvijek osjećao sigurnim te mu razvoj oružanih snaga nikada nije bio prioritet, čak ni u vremenima kada su tom državom vladale vojne hunte. U takvim se uvjetima razvoj brazilske ratne mornarice nije previše razlikovao od razvoja drugih latinoameričkih država. U praksi je to značilo opremanje rabljenim ratnim brodovima koje su njihove matične ratne mornarice proglašile ili prestarin ili zastarjelim, te neperspektivnim za daljnju operativnu uporabu. Tako je, u skladu s tom politikom opremanja, tijekom sedamdesetih godina prošlog stoljeća u brazilsku ratnu mornaricu dospjelo i pet razarača klase Allen M. Sumner. Na taj je način brazilska ratna mornarica dobila velike ratne brodove sposobne za djelovanje na prostranstvima Atlantskog oceana, daleko od matičnih luka.

Klasa Allen M. Sumner

Klasa Allen M. Sumner (koja je često u stručnoj literaturi označena i kao klasa Sumner), projektirana je sredinom II. svjetskog rata kao osnovni višenamjenski brod američke ratne mornarice namijenjen protuzračnoj i protupodmorničkoj zaštiti nosača zrakoplova. Nastala je na osnovama klase Fletcher, koja se nije pokazala najpogodnijom za djelovanje na prostranstvima Pacifika. Posebice je pojačana topnička komponenta. Tako su umjesto pet jednocijevnih kupola s topovima kalibra 5 inča (127 mm) ugrađene tri dvocijevne kupole s topovima istog kalibra. Osobita je pozornost posvećena protuzračnoj obrani, te su stoga razarači klase Allen M. Sumner dobili snažno topničko protuzračno naoružanje koje se sastojalo od dva četverocijevna i dva dvocijevna topnička sustava kalibra 40 mm i čak

deset topova kalibra 20 mm. Na osnovni trup klase Fletcher dodan je mnogo veći zapovjedni most u kojem je bilo dovoljno prostora za ugradnju tada najsuvremenijeg borbenog operativnog središta (Combat Information Center - CIC).

Iako je zadržan isti pogonski sustav kao i kod klase Fletcher, novo oružje i oprema zahtijevali su veću količinu električne energije. Zbog toga su na razaračima klase Allen M. Sumner ugrađeni jači dizelski generatori koji su davali 400 kW struje. Povećanje broja posade zahtijevalo je i ugradnju drugog evapornatora. Sve je to dovelo do povećanja istisnine za 150 tona, što je pak za posljedicu imalo smanjenje vršne brzine za 3 čvora u odnosu na razarače klase Fletcher. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Opsada grada u suvremenom ratovanju (X)

Falluja 2004.

Nakon što se irački grad Falluja pretvorio u središte aktivnosti miltanata, američka je vojska sa snagama nove iračke vojske u studenom 2004. poduzela operaciju Fantomski bijes. Borbe za grad završile su nakon šest dana, a u njima je poginulo više od tisuću miltanata i civila te sedamdesetak američkih vojnika

— Hrvoje BARBERIĆ —

Unatoč činjenici da je Irak tijekom devedesetih godina bio teško oslabljen ekonomskim sankcijama i međunarodnom izolacijom, u Washingtonu je režim Sada Huseina bio percipiran kao prvorazredna prijetnja američkoj nacionalnoj sigurnosti, zbog čega je od kraja 2001. razmatrana mogućnost napada na Irak. U donošenju odluke o pokretanju invazije od nemale je važnosti bio utjecaj američkog naftnog lobija iznimno zainteresiranog za bogate iračke naftne rezerve procijenjene na 114 milijardi barela, koje su odmah iza Saudijske Arabije, druge po veličini u svijetu. Nakon duge diplomatske pripreme, angloamerička invazija Iračke počela je 20. ožujka 2003. Iznimno brzo napredujući kroz jug Iraka američki tenkovi dolaze do predgrađa Bagdada, a 9. travnja ulaze u samo središte grada. Svjetske TV postaje u svijet šalju snimke okupljene svjetine koja ruši statuu Sadama Huseina, čime je Husseinov režim i simbolički srušen. U to je vrijeme Sadam Husein sa suradnicima i obitelji napustio Bagdad te je njegovo boravište bilo nepoznato do konačnog hvatanja u prosincu 2003.

Unatoč razmjerne lakoj ratnoj pobedi, poslijeratna okupacija Iraka pokazala se iznimno teškom. U trenutku rušenja Huseinovog režima Falluja je bila jedan od mirnijih kuta u zemlji. Grad je uglavnom bio pošteđen pljačke i paleža, a novi gradonačelnik Bidaywi Hamed imao je čvrsti proamerički stav. Falluja se nalazi u provinciji Al Anbar u tzv. sunitskom trokutu, sedamdesetak kilometara zapadno od glavnog

Opsada Falluje je u cijeloj dosadašnjoj iračkoj kampanji najteža bitka i najveći angažman američke vojske u urbanom ratovanju od borbi za grad Hue u Vijetnamskom ratu

nog grada Bagdada. S dvije stotine minareta, Falluja je bila poznata kao "grad džamija" te je za sunitske muslimane važno religiozno i političko središte. Treba napomenuti da je Falluja i tijekom Zaljevskog rata 1991. uz Bagdad bila mjesto s najviše civilnih žrtava, što lokalno stanovništvo nije zaboravilo. Tijekom rata 2003. u samom gradu nije bilo borbi, a nakon pada Bagdada postrojbe iračke vojske stacionirane blizu grada stopile su se s lokalnim stanovništvom zbog čega su i velike količine naoružanja došle u ruke civila.

Početak borbi

Zatišje u Falluji nije dugo trajalo - 28. travnja 2003. na glavnom gradskom trgu okupilo se dvjestotinjak civila koji su protestirali zbog ame-

ričke nazočnosti u gradu. Tijekom demonstracija došlo je do sukoba s američkim vojnicima u kojem je ubijeno petnaest civila, dok u incidentu nije bilo ranjenih ni ubijenih Amerikanaca. Nakon više mjeseci relativnog zatišja krajem ožujka 2004. u gradu su ubijena četiri američka radnika iz kompanije Blackwater, a njihova unakažena tijela svjetina je vukla ulicama Falluje. Događaj je dobio mnogo pozornosti u zapadnim medijima te je bio nagovještaj serije otmica i ubojstava zapadnih civila koja su uslijedila diljem Iraka. Broj iračkih miltanata u Falluji početkom 2004. procjenjivao se na dvije do pet tisuća. Kako bi suzbila njihov utjecaj, američka je vojska 4. travnja 2004. počela operaciju pod nazivom Budni odgovor. No, unatoč početnom uspjehu, operacija je bila zaustavljena nakon što su lokalne vođe obećali američkim predstavnicima da će zauzdati pobunjeničke aktivnosti. Radi zaustavljanja daljnjih nemira i oružanih incidenta, u gradu su organizirane zaštitne snage u kojima su bili lokalni Iračani, nakon čega se u svibnju 2004. američka vojska povukla iz Falluje.

No, aktivnosti miltanata u Falluji su se nastavile, a grad se pretvorio u središte sunitskih miltanata, od kojih su mnogi inozemni borci, i polaznu točku al-Zarqawijevih boraca, te je američko zapovjedništvo odlučilo poduzeti novu oružanu akciju. No, opsadu i napad na grad veličine Splita nije bilo moguće poduzeti bez duljih priprema. Američko je zapovjedništvo okupilo velike snage koje su trebale sudjelovati u napadu

na grad, a u širu zonu grada s juga Iraka prebačeno je i osam stotina britanskih vojnika, koji nisu izravno sudjelovali u napadu. Prije početka napada na grad, američka vojska i iračke snage sigurnosti postavile su kontrolne točke oko grada kako bi izbjegle izvlačenje militanata iz grada u druge dijelove Iraka ili dovođenje pojačanja u grad, te se tako Falluja našla u opsadi. Odluka o blokadi bila je rezultat iskustva stečenog u prvom napadu na grad, kada su bile ostavljene velike praznine koje su brojnim militantima omogućile izvlačenje. Irački premijer Alawi proglašio je izvanredno stanje u zemlji, s iznimkom sjevera Iraka, a vlada je neuspješno pokušala s predstavnicima grada dogovoriti istjerivanje stranih militanata iz Falluje. U očekivanju početka borbi, iz grada je pobegla većina od otprilike 350 tisuća civilnih stanovnika, koliko je živjelo u Falliju prije borbi.

Nekoliko tjedana uoči početka kopnenog napada američki zrakoplovi su bombardirali ciljeve u gradu za koje se prepostavljalo da su uporišta militanata. Operacija nazvana Fantomski bijes ili al Fajr (Zora), kako ju je imenovao stožer nove iračke vojske, počela je 8. studenog 2004. Za napad na Falluju angažirano je 6000 američkih i 1300 iračkih vojnika. Američke i iračke trupe prodrele su u grad sa zapadnih i južnih prilaza. Budući da irački militanti nisu imali dovoljno vatrene moći da bi zaustavili američki oklop prije prvih zgrada, ulazak u grad prošao je razmjerno lako. Prva je bez borbe zauzeta

gradska bolnica. Unatoč činjenici da nije bilo otpora, američke su se snage ponijele izrazito brutalno prema pacijentima i osoblju. Nakon bolnice američke su trupe zauzele i most preko Eufrata Jurf Kas Sukr. Sa sjevernih su prilaza preko željezničke pruge napale američke snage jačine šest bojni. Tijekom idućeg dana željeznička postaja pada je u ruke Amerikanaca, a isti dan su i četvrti Hay Naib i al-Nazira došle pod američki nadzor. Trećeg dana borbi postrojbe američke i iračke vojske počele su ulaziti u središte Falluje potiskujući militante u južne dijelove grada, čime se i otpor približio kraju.

Krvavi ishod

Američko je zapovjedništvo objavilo 13. studenoga da su borbe u Fal-

■ Falluja se nalazi u središtu tzv. sunitskog trokuta

luji završene te da je ostala još samo eliminacija pojedinih džepova otpora. No, sredinom studenoga američka TV kuća NBC je objavila snimku ubojstva ranjenog iračkog militanta koje je počinio američki vojnik. Nakon provedene istrage vojnik je oslobođen optužbi s obrazloženjem da je ubojstvo počinjeno u samoobrani. Još jedna od kontroverzi vezanih uz opsadu Falluje bila je i informacija koju je objavila talijanska televizija RAI, da se američka vojska u borbama koristila bombama punjenim bijelim fosforom koji je zabranjen protokolom Ženevske konvencije iz 1980., a zbog kojeg je stradalo i

■ Tijekom opsade grada uništena je ili oštećena polovica stambenih jedinica

■ U borbama za Falluju poginuo je 71 američki vojnik

civilno stanovništvo. Neovisni novinari koji su svjedočili borbama govore o velikom broju ubijenih iračkih civila koji nisu bili pokapani, a prema procjenama arapskih medijskih kuća na ulicama Falluje ubijeno je više od tisuću civila.

U borbama za Falluju poginuo je 71 američki vojnik i osam vojnika nove iračke vojske, dok se gubici među militantima procjenjuju na oko 1200 ljudi. U borbama je zarobljeno više stotina militanata, a njihov vođa Jordanc al-Zarqawi uspio je pobjeći iz grada drugi dan nakon početka borbi. Nakon svršetka borbi počeo je postupni povratak stanovništva u grad, no polovica nekadašnjih stanovnika Falluje nije se vratila, već je ostala živjeti u drugim dijelovima zemlje. Grad je pretrpio velika razaranja - u borbama je oštećeno oko polovice ukupnih stambenih jedinica, a pedesetak gradskih džamija je uništeno. Zanimljivo je da je američka vojska počela plaćati odštetu vlasnicima kuća uništenih u opsadi grada te je dosad 2500 stanara dobilo reparaciju. Operacija Fantomski bijes konačno je završila potkraj siječnja 2005., kada se povukla glavnina američkih snaga, no time Falluja nije trajno pacificirana. Broj terorističkih napada u Falluji i oko nje idućih mjeseci ponovno povećao. Najvažniji se teroristički napad nakon opsade dogodio u lipnju 2005. kada je u eksploziji automobila bombe poginulo šest američkih marinaca. ■

Henrik Eberle i Mathias Uhl:**"Knjiga o Hitleru", I. P. D., Rijeka, 2005.**

Gotovo šezdeset godina nakon rata u ruskim arhivima otkriven iznimno važan povijesni dokument - knjiga o Hitleru. Riječ je o tajnom dosjeu NKVD-a namijenjenom Josifu V. Staljinu, sastavljenom na temelju zapisnika saslušanja Hitlerova osobnog posilnog Otta Günschea i sobara Heinza Lingea tijekom njihovog zarobljeništva u Moskvi 1948/49. pod nadzorom sovjetske tajne službe. Naime, Staljin nije vjerovao u vijest o Hitlerovom samoubojstvu pa je poduzeo sve kako bi pronašao preživjele koji su bili bliski nacističkom vodi te na temelju njihovih izjava otkrio istinu. Kao časnici SS-a, Günsche i Linge su godinama bili u neposrednoj blizini Adolfa Hitlera. Znali su njegov dnevni raspored, prehrambene navike, raspoloženja i bolesti, a upoznali su svoga poslodavca kao šefa vlade te čuli njegovo mišljenje o ljudima koji su ga posjećivali i okruživali. Posljednjih mjeseci prije propasti Trećeg Reicha bili su uz njega u berlinskom Führerovu bunkeru, gdje su ga upoznali i kao vrhovnog zapovjednika njemačke vojske u pobjedi i porazu. Günsche je sudjelovao i na strateškim sastancima, ali zbog ratnog kaosa nije sačuvan nijedan zapisnik s tih sastanaka. Dokumenti, u početku namijenjeni Staljinu, neposredan su povijesni izvor o Trećem Reichu i funkcionalnosti Führerove države. Nastali su nedugo nakon opisanih događaja te se odlikuju visokom razinom autentičnosti, što su dokazala i istraživanja koja su tijekom prošlog desetljeća provela dva mlada njemačka povjesničara, Eberle i Uhl. Knjiga sadrži i obiman biografski dodatak, u kojem su navedene osobe koje se spominju u knjizi i Hitlerovi suvremenici, te ljestvicu vojnih i policijskih činova u Trećem Reichu.

Mirela MENGES

FILMOTEKA**Egzorcizam Emily Rose (kino)**

- američki horor (119 min.)
- distributer: Continental film
- redatelj: Scott Derrickson
- gl. glumci: Laura Linney (Erin Bruner), Tom Wilkinson (otac Moore), Jennifer Carpenter (Emily Rose)

Emily Rose, jedna sasvim obična tinejdžerka iz sasvim obične obitelji, odjednom počinje dobivati zastrašujuće vizije vezane za opsjednutost demonima i vragom. Kako joj se unatoč lijekovima stanje sve više pogoršava, njezina obitelj pomoći zatraži od katoličkog svećenika, oca Moora. Svećenik joj odluči pomoći poznatom i od crkve često odbijanom metodom egzorcizma. Unatoč Mooreovim nadljudskim naporima Emily umire, a njega optužuju za ubojstvo iz nehaja. *Egzorcizam Emily Rose* snimljen je prema istinitom događaju, a redateljski koncept gradi jezivu priču kroz prisjećanje svjedoka i oca Moorea. Film prati sudenje, a glavni lik u filmu nisu ni otac Moore, ni Emily, nego ambiciozna odvjetnica Erin Bruner koja oca Moorea brani na sudu, usput otkriva da postoji iracionalno. Sudenje i odvjetnica najslabiji su dio filma koji podsjeća na uobičajene filmove iz sudnice američke B-produkcije. S druge strane, redatelj se mnogo bolje snalazi u impresivnim opisima egzorcizma i ostalim "akcijskim" scenama. Najveća vrijednost filma je u činjenici da je zastrašujuća atmosfera postignuta isključivo ljudskom glumom, a ne (u današnje vrijeme često pretjeranom) uporabom specijalnih efekata. U tome je redatelju najviše pomogla izvrsna Jennifer Carpenter u ulozi Emily Rose. Za razliku od poznatog Friedkinovog *Egzorcista*, u kojem opsjednutoj iskaču oči i glava joj se vrти oko osi, Emily Rose ne radi ništa nadljudski, ali je njezina borba s demonima toliko uvjerljiva da će svakome tko je vidi ostati neizbrisivo urezana u neugodnom sjećanju.

Leon RIZMAUL

29. siječnja 1979. Ubojstvo ispred škole u San Diegu

Šesnaestogodišnja učenica Brenda Spencer 29. siječnja 1979. stigla je pred svoju školu, sačekala da se otvore ulazna vrata i počela pucati prema profesorima i učenicima. Usmrtila je ravnatelja i domara škole te ranila devetoro djece. Brenda Spencer i do tada je bila problematična učenica sa čestim izljevima bijesa i problemima s drogom. Ostaloj djeci u razredu često je govorila kako namjerava učiniti nešto zbog čega će se pojaviti na televiziji. Prije tog brutalnog napada nekoliko je puta zračnom puškom razbijala prozore škole, a kada joj je otac za Božić 1978. poklonio poluautomatsku pušku i 500 metaka Brenda je odlučila kako je vrijeme da se probije do novinskih naslovnic. Poslije uhićenja policija je tražila objašnjenje za taj nerazuman čin. Brenda je odgovorila da ne voli ponedjeljike i da je to učinila iz zabave. Njezina mržnja prema prvom danu u tjednu inspirirala je irskog glazbenika Boba Geldofa koji je napisao pjesmu "I don't like Mondays", čija je parafraza prenesena i u poznati jingle jednog zagrebačkog radija "Zakaj ja ne volim ponedelek".

30. siječnja 1948. Atentat na Gandhija

Mahatma Gandhi, veliki indijski duhovni vođa, poginuo je u atentatu izvedenom u njegovom vrtu u poslijepodnevnim satima 30. siječnja 1948. Cijeli se život borio protiv nasilja, a smrt je pronašao boreći se za pomirenje muslimana i hindusa u Indiji. Gandhi je proveo ukupno sedam godina u zatvoru, cijeli je život sanjao slobodnu Indiju, no oslobođenje od britanske vlasti dogodilo se uz krvavi gradanski rat i raspad zemlje na muslimanski Pakistan i hindusku Indiju. Gandhi, borac za ravnopravnost, još je jednom podigao glas i štrajkom glađu tražio nenasilno rješenje, taj put protiv vjerskog i vojnog nasilja i fanatizma. Upravo je svojom starom političkom metodom - štrajkom glađu pozivao na razgovor sukobljene strane, kada je fanatični hindus izvadio pištolj i ispalio tri metka u njega.

Leon RIZMAUL

DUHOVNOST**Demonski privlačan kod**

Opsjednutost i egzorcizam postali su i kod nas vrlo profitabilna medijska tema. Ipak, iako je vrag sadržaj mnogih kulturnih uradaka, danas će na njegov spomen mnogi odmahnuti rukom, nasmiješiti se nekom krampuseku ili pak cinično pogledati onoga tko o sotoni govori ozbiljno.

No, Biblija nam svjedoči da je Isus neprestano bio u borbi s demonima. Ne samo da nisu dobili ni jednu bitku, nego im nije dopuštao ni da govore. Dobro su znali tko je on i to su glasno svjedočili. Ali Isus nije želio ni vražju hvalu ni njihovu reklamnu kampanju. Tražio je da ljudi vjeruju Njegovoj riječi, da ga prihvate ili slobodno odbace na temelju onoga što On govori i čini. I danas mnogi govore o Isusu. Mnogo filmova i knjiga na globalnoj razini "raskrinkava" Isusa i "otkriva" ljudima Njegovo "pravo lice". Demonski inspirirani autori ljubazno nude "svete gralove", pune "prave istine" o svemu što je "stoljećima iskrivljeno". Ipak, razborit čovjek treba imati na umu mudru opomenu: *Jao tebi, ako te tvoj neprijatelj hvali!*

Andelko KAĆUNKO

Papinska garda ima 500 godina

kanovačenje svojih građana u strane vojne postrojbe više ne dopušta. Današnju postrojbu papinske Švicarske garde u pravilu čine pet časnika, 25 dočasnika i 70 helebardira, i jedina je na svijetu kojoj se zastava mijenja, s obzirom na to da su joj sastavni dijelovi grbovi i trenutačnog pape i njihova zapovjednika.

Švicarci oboružani kopljima ili helebardama još su u srednjem vijeku kao plaćenici služili u vojskama mnogih europskih zemalja, sukladno ugovorima koje su sklapali pojedini njihovi kantoni. Među najpoznatijim plaćeničkim postrojbama bile su one u službi francuskog monarha i pape. Iako su Švicarci kao vojnici služili pape još od početka XIV. stoljeća, do njihova pravog osnutka kao vojske podložne izravno papi došlo je tek za pape Julija II. (1503.-1513.). Na temelju ugovora s kantonima Züricha i Luzerna, on je zatražio da u Rim dođe 200 vojnika pod zapovjedništvom Petera von Hertensteina kao condottiera i Caspara von Silenena kao kapetana. U Rim su stigli 22. siječnja 1506. i samih je papa blagoslovio na Trgu sv. Petra. Upravo se taj datum smatra danom službenog osnutka te najstarije vojne postrojbe na svijetu, službenog naziva COHORS PEDESTRIS HELVETIORUM A SACRA CUSTODIA PONTIFICIS. Njezini pripadnici u pravilu su naoružani helebardama i odjeveni u živopisne plavo-žute odore koje neki u dizajnerskom smislu pripisuju samom Michelangelu, iako je mnogo vjerojatnije da su njihov kroj i boje u uskoj svezi s obitelji Medici.

Obilježavajući pola tisućljeća postojanja papine Švicarske garde, revija **Kana** je pripremila dotisak na dopisnicu HP s utisnutom markom na kojoj se vide dijelovi **Pule** s arenom u krupnom planu. Dotisak čini ilustracija kacige švicarskog gardista, poznate pod nazivom morion, ispod koje je tekst **1506.-2006. 500 GODINA PAPINSKE ŠVICARSKE GARDE**, a prema likovnom rješenju potpisnika ovih redaka. Markovni dio dopisnice poništen je žigom zagrebačke pošte **ZAGREB - NOVI ZAGREB 10020** s datumom **22. siječnja 2006.** Naklada je samo 50 komada, a u slobodnoj prodaji naći će se otprilike pola naklade.

Jurica MILETIĆ

www.gun.com

Lubitelji oružja konačno su dočekali site posvećen isključivo njihovoj strasti. Riječ je o stranici www.gun.com, točnije o siteu posvećenom knjigama, magazinima i ostalim tiskovinama u svezi s pištoljima, revolverima,

pa čak i lovačkim naoružanjem. Iako je stranica relativno skromnog grafičkog izgleda, ne treba podcijeniti njezin sadržaj razmišljanjem isključivo na temelju vizualnoga. Ispod svake fotografije naslovnice knjige ili magazina nalazi se link prema nakladniku, a zatim, u nekim slučajevima, i dodatni linkovi prema sadržaju.

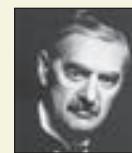
Naravno, kako je riječ o komercijalnom sadržaju, potpuno je jasno da se sve predstavljene tiskovine mogu i naručiti, a vrlo je dobro to što se ne mora plaćati isključivo karticom preko mreže (što je, složit ćete se, u većini slučajeva rizično zbog moguće zloporabe raznih hacker), nego se to može učiniti i pouzećem. No, te varijante ipak ovise o nakladniku. Ljubitelji oružja, dakle, imaju prigodu saznati za neki novi magazin ili drugu stručnu literaturu koju su propustili. Kako podstranice obiluju linkovima, pa čak i popisima naoružanja koje neki magazin predstavlja u svojoj ediciji, vjerujemo da će www.gun.com imati mnogo novih posjetitelja iz Hrvatske.

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D. ŠANKO

1. U svom prvom mandatu britanskog premijera, Winston Churchill je naslijedio:
 A Nevillea Chamberlaina
 B Phillipa Snowdena
 C Clementa Attlea

2. Glasoviti dokument koji je Churchill 1941. potpisao s Rooseveltom na palubi broda *Prince Of Wales* zvao se:
 A Pacifička povjela
 B Atlantska povjela
 C Povelja Commonwealtha

3. Sovjeti su Churchilla počastili nadimkom:
 A Britanski buldog
 B Britanski lav
 C Britanski orao

4. Godine 1953. Sir Winston je dobio Nobelovu nagradu za:
 A mir
 B fiziku
 C književnost

5. Churchill je umro 24. siječnja 1965., u:
 A 78. godini
 B 86. godini
 C 91. godini

PRIHVATI IZAZOV

NATJEĆAJ ZA STIPENDIJU MINISTARSTVA OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Postani časnik

ORUŽANIH SNAGA RH

Informacije u uređima za obranu

www.morh.hr